HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen Kanta-Hämeen alueellinen suunnitelma

syyskuu 2026

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Kanta-Hämeen alueellinen suunnitelma on laadittu maakunnan liiton, kuntien, hyvinvointialueen ja valtion toimijoiden yhteistyönä. Alueellinen suunnitelma ei koske niin kutsuttuja käyttösidonnaisia tiloja, kuten museoita, vankiloita, tuomioistuimia tai poliisilaitoksia (pois lukien poliisin lupahallinto). Alueellinen suunnitelma on yleissuunnitelma, jonka pohjalta voidaan käynnistää toimitilakohtaiset suunnitteluprosessit. Tämä alueellinen suunnitelma perustuu tämän hetken arvioon ja suunnitelmaa tulee tarkastella uudestaan hankkeen toimeenpanon edetessä.

Hämeen liitto
Niittykatu 5
13100 Hämeenlinna
hameenliitto(a)hame.fi

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Sisällys

1. Nykytilan kuvaus 1
   - 1.1 Väestön sijainti ja väkiluvun muutos 1
   - 1.2 Väestön ikärakenne 6
   - 1.3 Kielijakauma ja maahanmuutto 7
   - 1.4 Etäisyydet, liikenneverkko, joukkoliikenne ja pendelöinti 9
   - 1.5 Vapaa-ajan asutuksen vaikutus palvelutarpeeseen 18
   - 1.6 Hyvinvointialueen palvelut Kanta-Hämeessä 20
   - 1.7 Työllisyysalueet Kanta-Hämeessä 21
   - 1.8 Valtion palvelutuottajat Kanta-Hämeessä 22
2. Alueellinen tavoitetila 2030 28
   - 2.1 Tavoitteet Kanta-Hämeen palvelu- ja toimitilaverkolle 2030 29
3. Alueellisen tavoitetilan 2030 toteutus 31
   - 3.1 Kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen huomioita alueellisesta tavoitetilasta 2030 33
4. Riskianalyysi 34
5. Rahoitus ja organisointi 36
6. Raportointi 38
7. Liite 39

1. Nykytilan kuvaus

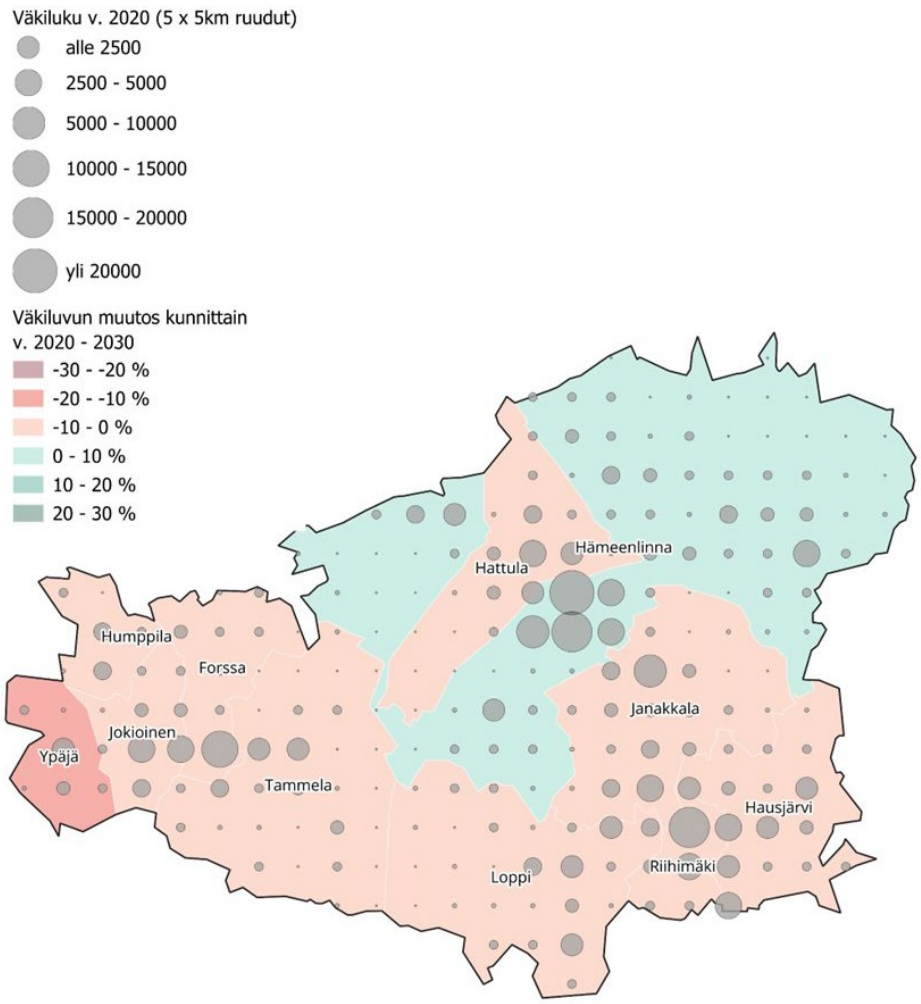
1.1 Väestön sijainti ja väkiluvun muutos

Kanta-Hämeeseen kuuluu 11 kuntaa: Forssa, Hattula, Hausjärvi, Humppila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Riihimäki, Tammela ja Ypäjä, joista Forssa, Hämeenlinna ja Riihimäki käyttävät itsestään kaupunki-nimitystä. Pinta-alaltaan Kanta-Häme on 5 708 km^2 ja väestötiheydeltään noin 29,6 asukasta/km^2. Vuoden 2025 lopussa Kanta-Hämeen väkiluku oli 168 957 asukasta. Vaikka pinta-alaltaan Kanta-Häme onkin Manner-Suomen pienin maakunta, on se väestömäärältään lähellä maakuntien mediaaniväkilukua.

Maakunta jakautuu Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen seutukuntiin, jotka ovat keskenään monin tavoin erilaisia. Näistä Hämeenlinnan seutukunta (Hattula, Hämeenlinna, Janakkala) on väkiluvultaan selvästi suurin, noin 94 000 asukkaalla ja Forssan seutukunta (Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä) pienin noin 31 100 asukkaalla. Riihimäen seutukunnassa (Hausjärvi, Loppi, Riihimäki) asuu noin 44 000 asukasta.

Maakunnan väkiluku oli suurimmillaan vuonna 2013, jolloin asukasluku nousi 175 481 asukkaaseen. Tämän jälkeen väestönkehityksen trendi on ollut lähinnä taantuvaa ja väkiluku on pudonnut vuoteen 2025 mennessä noin 6500 asukkaalla. Vuosina 2023 ja 2024 väkiluvun lasku on kuitenkin selvästi hidastunut maahanmuuton kasvun myötä. Väkiluvun laskun lisäksi väestönmuutoksen trendinä on ollut erityisesti nuorimpien ikäluokkien väheneminen ja vanhimpien ikäluokkien osuuden kasvu. Viimeisinä vuosina maahanmuutto on parantanut väestökehitystä erityisesti työikäisessä väestössä.

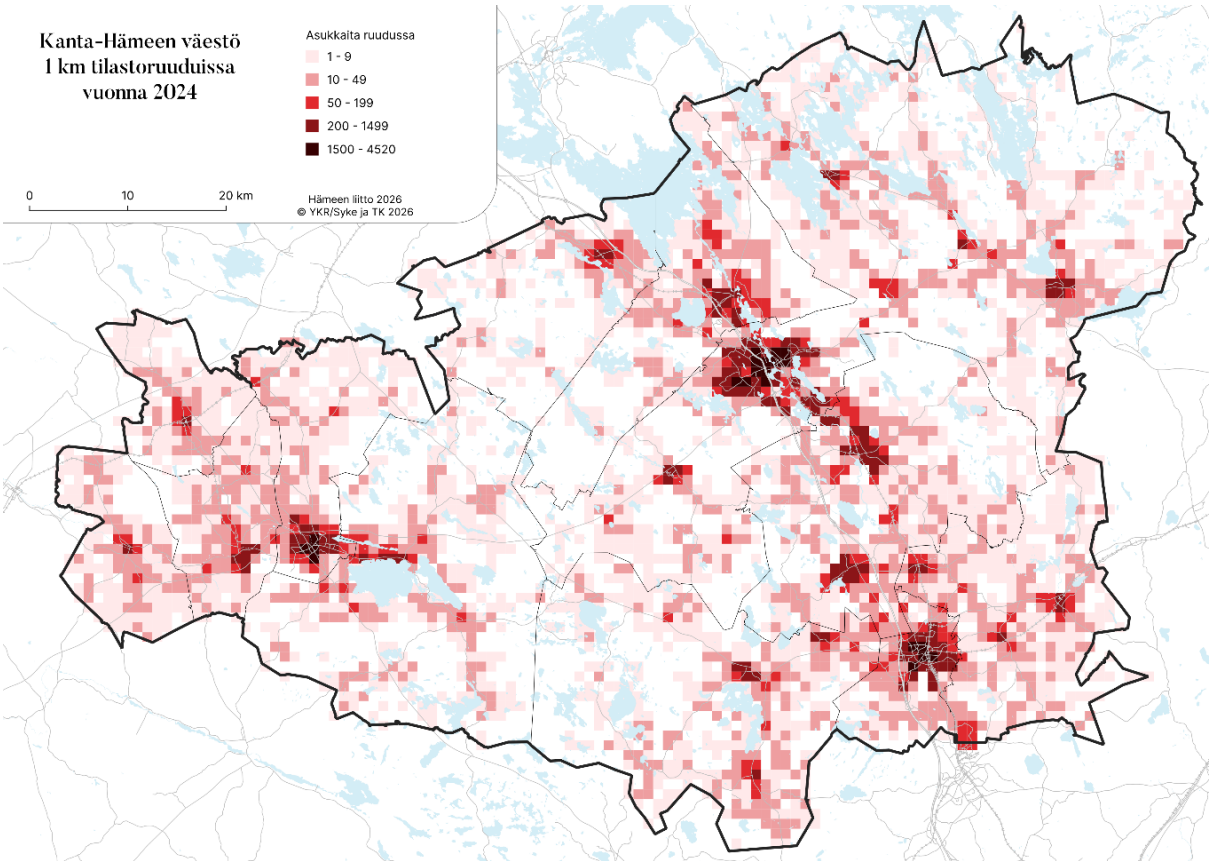
Kuvio 1 esittää maakunnan väestön keskittymisen ja väkiluvun muutoksen ennusteen kunnittain vuosina 2020–2030. Taulukko 1 taas tarkastelee maakunnan väkilukua, pinta-alaa, väestötiheyttä ja taajama-astetta kunnittain sekä seutukunnittain.

Kuvio 1: *Kanta-Hämeen väestökeskittymät ja väkiluvun muutos 2020–2030.* (Senaatti-kiinteistöt).

	Väestö 2025	Pinta-ala km²	Väestötiheys henkilöä/ maa-pinta-ala km²	Taajama-aste %
Kanta-Häme	**168 957**	**5 707,7**	**29,6**	**83,5**
Forssan seutu	**31 139**	**1482,3**	**21,0**	**74,5**
Forssa	16 307	253,4	64,3	91,7
Humppila	2 074	148,6	14,0	62,9
Jokioinen	4 795	181,9	26,4	61,9
Tammela	5 777	715,2	8,1	53,4
Ypäjä	2 186	183,3	11,9	41,5
Hämeenlinnan seutu	**93 827**	**3045,1**	**30,8**	**85,9**
Hattula	9 346	427,4	21,9	79,2
Hämeenlinna	68 614	2031,6	33,8	88,8
Janakkala	15 867	586,1	27,1	77,4
Riihimäen seutu	**43 991**	**1180,3**	**37,3**	**84,6**
Hausjärvi	7 862	398,8	19,7	65,5
Loppi	7 574	656,0	11,5	56,6
Riihimäki	28 555	125,6	227,4	97,4
Värien merkitys		Pienin		Suurin

Taulukko 1: *Väkiluku, pinta-ala, väestötiheys ja taajama-aste Kanta-Hämeessä 2025 kunnittain ja seutukunnittain* (Tilastokeskus, Maanmittauslaitos).

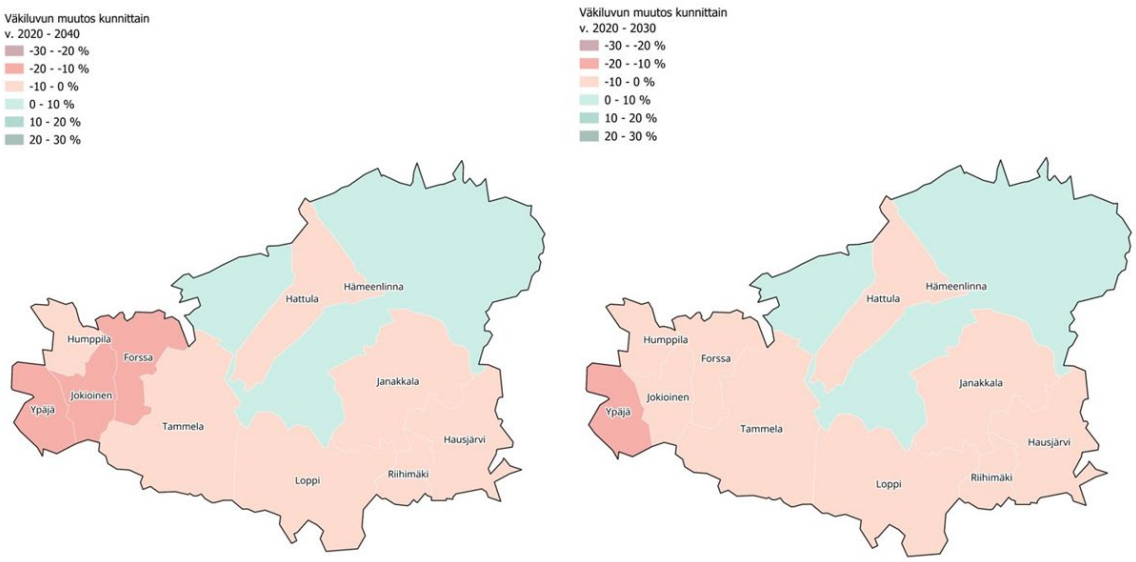
Kuvio 2: *Kanta-Hämeen väestö 1 km tilastoruuduissa vuonna 2024.*

Kanta-Hämeen jakautuminen erilaisiin alueisiin ja seutuihin on huomattavissa myös sen pinta-alaa, väestötiheyttä ja taajama-astetta tarkastellessa. Kuviosta 2 on huomattavissa, että suurimmat väestömassat sijoittuvat kaupunkien keskustoihin ja taajama-alueille. Esimerkiksi Hämeenlinnassa väestö keskittyy niin sen kaupunkikeskustaan, kuin vuonna 2009 siihen liitettyjen entisten kuntien, Hauhon, Kalvolan, Lammin, Rengon ja Tuuloksen keskus- ja muihin taajamiin. Myös muualla maakunnassa, Ypäjää lukuun ottamatta, suurin osa väestöstä on keskittynyt taajamiin.

Kuntaliitokset tekivät Hämeenlinnasta pinta-alallisesti selvästi Kanta-Hämeen laajimman kunnan ja myös kasvattivat kaupungin väkilukua merkittävästi. Vuoden 2025 lopussa Hämeenlinna oli Kanta-Hämeen selvästi väkirikkain kunta 68 614 asukkaalla. Pienin kunta väkiluvultaan taas oli Humppila 2 074 asukkaalla.

Kanta-Hämeen taajama-aste on 83,5 %. Koko Manner-Suomen vastaava luku on 87,3 %. Väestö on siis hieman enemmän hajaantunutta kuin Suomen väestö keskimäärin.

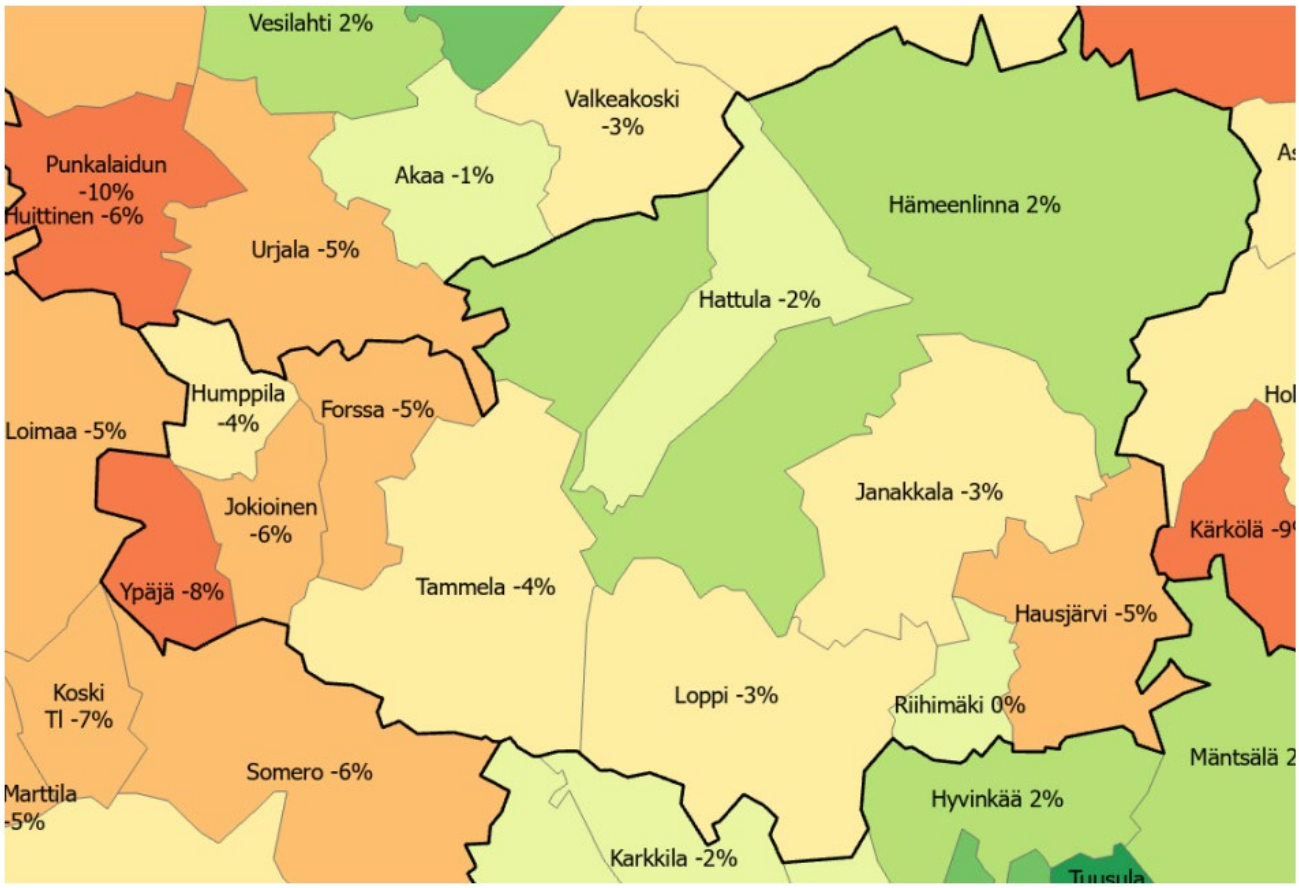
Ylivoimaisesti eniten taajamiin keskittynyt väestö on Riihimäellä, jossa taajama-aste on peräti 97,4 %. Pienin taajama-aste taas on Ypäjällä, jossa taajamissa asuu ainoastaan 41,5 % asukkaista. Riihimäki on myös selvästi maakunnan tiheimmin asuttu kunta 227,4 asukkaalla / km^2. Se on myös pinta-alaltaan pienin maakunnan kunnista. Harvimmin asuttu kunta taas on Tammela 8,1 asukkaalla / km^2.

Kuvio 3*: Väkiluvun muutos 2020–2030 ja 2020–2040.* (Senaatti-kiinteistöt).

	2020	2024	2025	2030 (ennuste v. 2024)	2040 (ennuste v. 2024)	Muutos-% vuodesta 2024 -> 2030	Muutos-% vuodesta 2024 -> 2040
Kanta-Häme	**170 577**	**169 455**	**168 957**	**167 806**	**167 896**	**–0,97**	**–0,92**
Forssan seutu	**32 365**	**31 445**	**31 139**	**29 940**	**29 050**	**–4,79**	**–7,61**
Forssa	16 800	16 478	16 307	15 647	15 063	-5,07	-8,59
Humppila	2 174	2 094	2 074	2 031	1 980	-3,00	-5,44
Jokioinen	5 061	4 848	4 795	4 616	4 482	-4,79	-7,55
Tammela	6 016	5 832	5 777	5 610	5 564	-3,81	-4,60
Ypäjä	2 314	2 193	2 186	2 036	1 961	-7,16	-10,58
Hämeenlinnan seutu	**93 474**	**93 809**	**93 827**	**94 426**	**95 412**	**+0,66**	**+1,71**
Hattula	9 389	9 361	9 346	9 217	9 117	-1,54	-2,61
Hämeenlinna	67 848	68 433	68 614	69 555	70 844	+1,64	+3,52
Janakkala	16 237	16 015	15 867	15 654	15 451	-2,25	-3,52
Riihimäen seutu	**44 738**	**44 201**	**43 991**	**43 440**	**43 434**	**–1,72**	**–1,74**
Hausjärvi	8 175	7 901	7 862	7 585	7 457	-4,00	-5,62
Loppi	7 853	7 657	7 574	7 479	7 379	-2,32	-3,63
Riihimäki	28 710	28 643	28 555	28 376	28 598	-0,93	-0,16

Taulukko 2: *Kanta-Hämeen väkiluku 2020, 2024, 2025 sekä väestöennusteet 2030 ja 2040 kunnittain.* (Tilastokeskus, 2026).

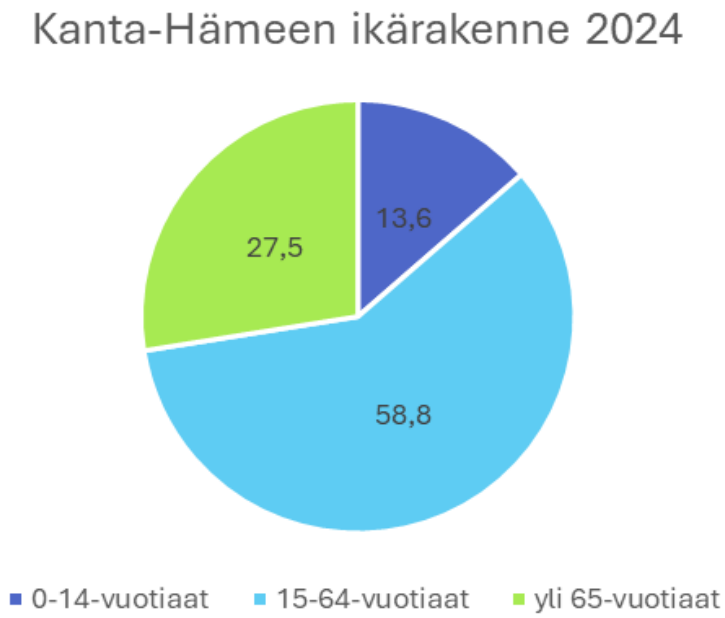

Kuvio 4: *Väestön ennakoitu muutos kunnittain 2023–2030.* (Tilastokeskus, 2024).

Sekä yllä olevasta taulukosta 2 että kuviosta 4 on huomattavissa, että maakunnan väkiluku on ennusteissa pienentymään päin. Erityisen voimakasta väestön väheneminen on Forssan seudulla, jossa koko seudun väkiluku tulee väestöennusteen mukaan vähenemään vuoteen 2030 mennessä 4,79 % ja vuoteen 2040 mennessä 7,61 % vuoden 2024 tilanteeseen verrattuna. Riihimäen seudulla väkiluvun väheneminen on Forssan seutuun verrattuna maltillisempaa, sillä seudun väkiluvun ennustetaan vähenevän vuoteen 2030 mennessä 1,72 %:lla ja vuoteen 2040 mennessä 1,74 %:lla vuoden 2024 tilanteeseen verrattuna. Kanta-Hämeen seutukunnista ainoastaan Hämeenlinnan seudulle ennustetaan väkiluvun lisääntymistä; vuoteen 2030 mennessä 0,66 % ja vuoteen 2040 mennessä 1,71 % kasvua vuoden 2024 väkilukuun verrattuna. Hämeenlinnan seudun väestöennusteen kasvua selittää ainoastaan Hämeenlinnan kaupunkiin ennustettu väkiluvun kasvaminen. Myös Riihimäen väestöennusteessa väkiluvun laskun ennustetaan taittuvan 2030-luvulla.

1.2 Väestön ikärakenne

Kanta-Häme on muun maan tavoin väestöltään vanheneva maakunta, jossa iäkkäiden suhteellinen määrä kasvaa ja vastaavasti lasten ja nuorten määrä vähenee. Tätä kehitystä selittää muun muassa suurten ikäluokkien vanheneminen sekä syntyvyyden lasku. Alla kuvio 5 kuvaa Kanta-Hämeen ikärakennetta 2024 sekä taulukko 3 kuvaa ikärakenteen kehitystä seutukunnittain.

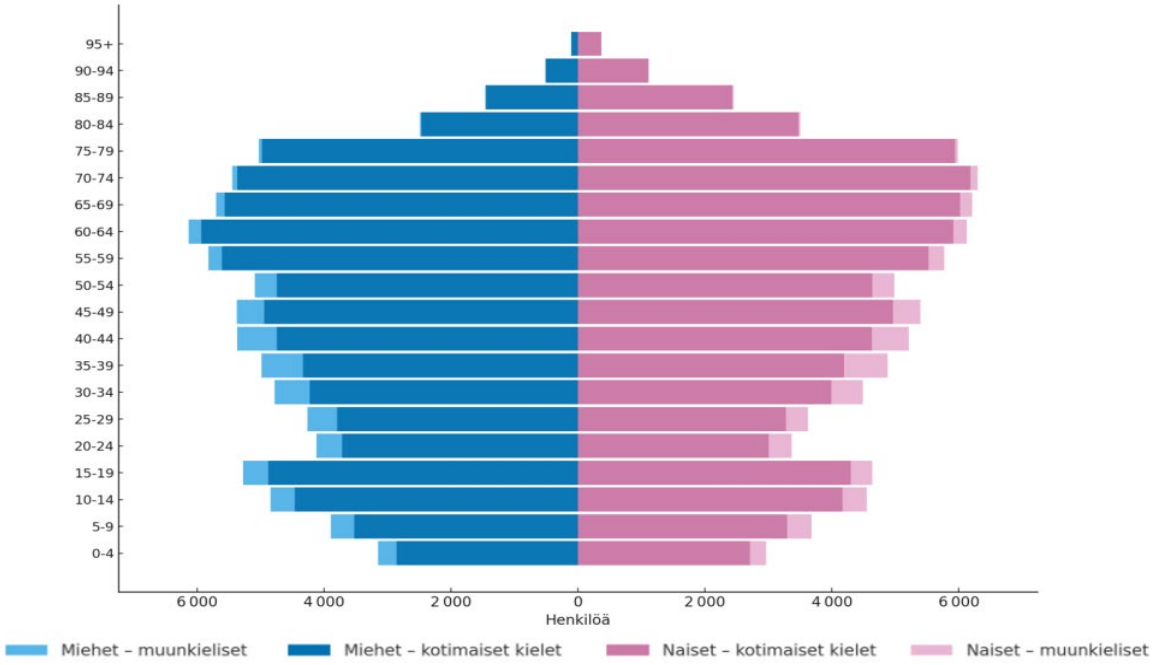

Kuvio 5: *Kanta-Hämeen ikärakenne 2024.* (Tilastokeskus, 2026).

	Vuosi	0–14, (lkm.)	0–14 (%)	15–64, (lkm.)	15–64, (%)	65 – (lkm.)	65 – (%)
Kanta-Häme	2024	23083	13,6	99699	58,8	46673	27,5
	2030	19863	11,8	97451	58,1	50492	30,1
	2040	18695	11,1	96538	57,5	52663	31,4
Forssan seutu	2024	3695	11,8	17608	56,0	10142	32,3
	2030	3127	10,4	16322	54,5	10491	35,0
	2040	2925	10,1	15871	54,6	10254	35,3
Hämeenlinnan seutu	2024	13154	14,0	55354	59,0	25301	27,0
	2030	11696	12,4	55162	58,4	27568	29,2
	2040	11102	11,6	55340	58,0	28970	30,4
Riihimäen seutu	2024	6234	14,1	26737	60,4	11230	25,4
	2030	5040	11,6	25967	59,8	12433	28,6
	2040	4668	10,7	25327	58,3	13439	30,9

Taulukko 3: *Kanta-Hämeen väestön ikärakenne 2024 ja ennuste sen kehityksestä vuosille 2030 ja 2040 seutukunnittain.* (Tilastokeskus, 2026).

Tilastokeskuksen vuoden 2024 ennusteen mukaan ikääntyneen väestön määrä kasvaa suhteessa muuhun väestöön siten, että kun vuonna 2024 yli 65-vuotiaita suhteessa koko väestöön oli 27,5 %, vuonna 2040 ikääntyneitä olisi jo 31,4 % koko väestöstä. Forssan seudulla on jo nyt maakunnan iäkkäin väestöpohja (32,3 % seutukunnassa asuvista on yli 65-vuotiaita vuonna 2024). Ennusteen mukaan vuonna 2040 jo 35,3 % Forssan seudulla asuvista henkilöistä olisi yli 65-vuotiaita.

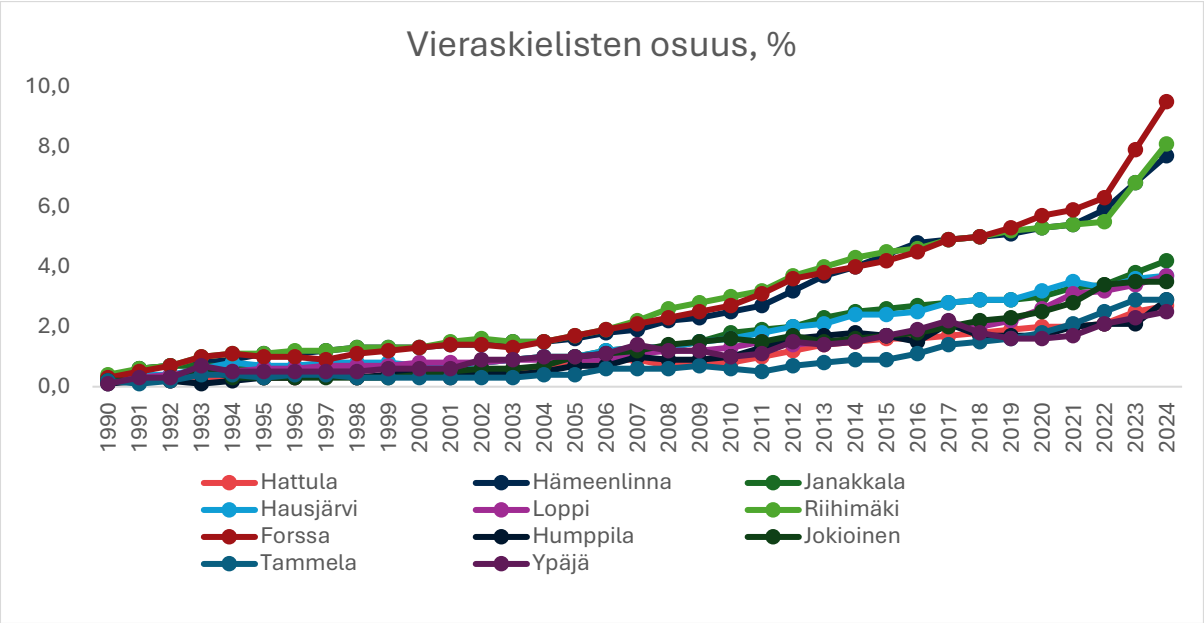

Kuvio 6: *Kanta-Hämeen väestöpyramidi v. 2024.*

Yllä olevasta kuviosta 6 Kanta-Hämeen väestöpyramidista on huomattavissa vieraskielisten määrän painottuminen erityisesti työikäiseen väestönosaan. Vieraskielisten ikääntyneiden määrä on toistaiseksi hyvin maltillinen, lähes olematon. Tähän vaikuttaa se, että näin laajamittainen maahanmuutto on kohtuullisen tuore ilmiö sekä se, että maahanmuutto painottuu suureksi osaksi työikäisiin ihmisiin, jotka eivät ole vielä ehtineet ikääntyä. Maahanmuuton kasvu tulee kuitenkin pidemmällä, noin 20 vuoden, aikavälillä vaikuttamaan merkittävästi esimerkiksi ikääntyneiden palveluiden järjestämiseen.

1.3 Kielijakauma ja maahanmuutto

Kuten jo edellisestä kappaleesta käy hyvin ilmi, on Kanta-Häme muun Suomen tavoin maahanmuuton myötä muutoksessa kohti aiempaa monikielisempää ja monikulttuurisempaa maakuntaa. Kaaviossa 1 esitetään vieraskielisten osuuden kehitys Kanta-Hämeessä vuosina 1990–2024 kunnittain.

Kaavio 1: *Vieraskielisten osuus väestöstä Kanta-Hämeessä kunnittain v. 1990–2024.* (Tilastokeskus, 2025).

Kaaviosta on selvästi havaittavissa vieraskielisten osuuden kasvutrendi 2010- ja erityisesti 2020-luvuilla. Selvä piikki vieraskielisten osuuden kehittymisessä on havaittavissa vuonna 2023, jolloin kasvua oli jopa useita prosenttiyksiköitä. Tämän voi nähdä ainakin osittain johtuneen Ukrainan sodasta ja sen seurauksena johtuneesta pakolaisaallosta Ukrainasta Suomeen samoin kuin muuallekin Eurooppaan. Kaaviosta on myös selvästi huomattavissa, että vieraskielisten ihmisten sijoittuminen maakunnassa painottuu pitkälti kaupunkeihin - Hämeenlinnaan, Riihimäelle ja Forssaan. Muissa kunnissa kehitys on ollut huomattavasti maltillisempaa, mutta silti kasvussa. Pienintä vieraskielisten määrä ja kasvun kehitys on ollut Forssan seudun pienissä kunnissa - Ypäjällä, Humppilassa ja Tammelassa.

kieli	puhujien määrä eri seutukunnissa sekä maakunnassa yhteensä			
	Forssan seutu	Hämeenlinnan seutu	Riihimäen seutu	Kanta-Häme yhteensä
viro, eesti	249	656	448	1353
venäjä	254	609	454	1317
ukraina	312	526	464	1302
arabia	179	509	72	760
englanti	82	313	121	516
farsi, persia	63	377	26	466
puola	67	281	69	417
turkki	40	273	95	408
sinhala	66	286	44	396
thai	43	213	92	348

Taulukko 4: *Eniten puhutut vieraat kielet (muu kuin suomi, ruotsi tai saame) Kanta-Hämeessä ja niiden puhujien määrä seutukunnittain 2024.* (Tilastokeskus 2025).

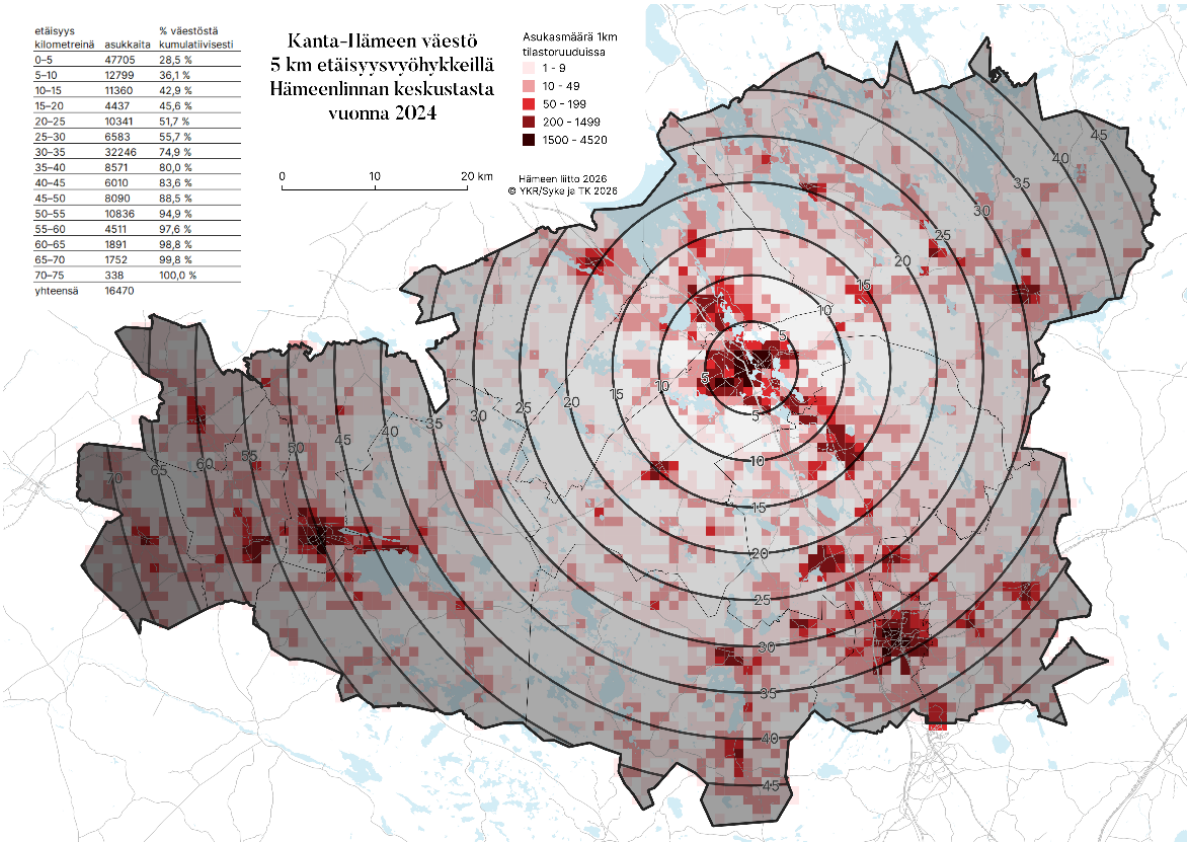
Taulukko 4 kuvaa Kanta-Hämeessä eniten puhuttuja vieraiden kielten puhujien määrää seutukunnittain. Selvästi puhutuimmat vieraat kielet (muu kuin suomi, ruotsi tai saame) Kanta-Hämeessä ovat eesti, venäjä sekä ukraina, joita äidinkielenään puhuvia ihmisiä on kutakin yli 1300 henkilöä. Neljänneksi isoin vieras kieli on arabia, jota äidinkielenään puhuvia asuu maakunnassa yhteensä 760 henkilöä. Seuraavaksi yleisimpiä kieliryhmiä, englantia, farsia, puolaa, turkkia, sinhalaa ja thaita, puhuvia henkilöitä on kaikkia n. 350–500 koko Kanta-Hämeessä. Vieraskieliset jakautuvat melko tasaisesti kaikille kolmelle seudulle suhteutettuna niiden kokonaisväkilukuun. Eniten vieraskielisiä on seutukaupungeissa ja vähiten pienissä maaseutukunnissa.

1.4 Etäisyydet, liikenneverkko, joukkoliikenne ja pendelöinti

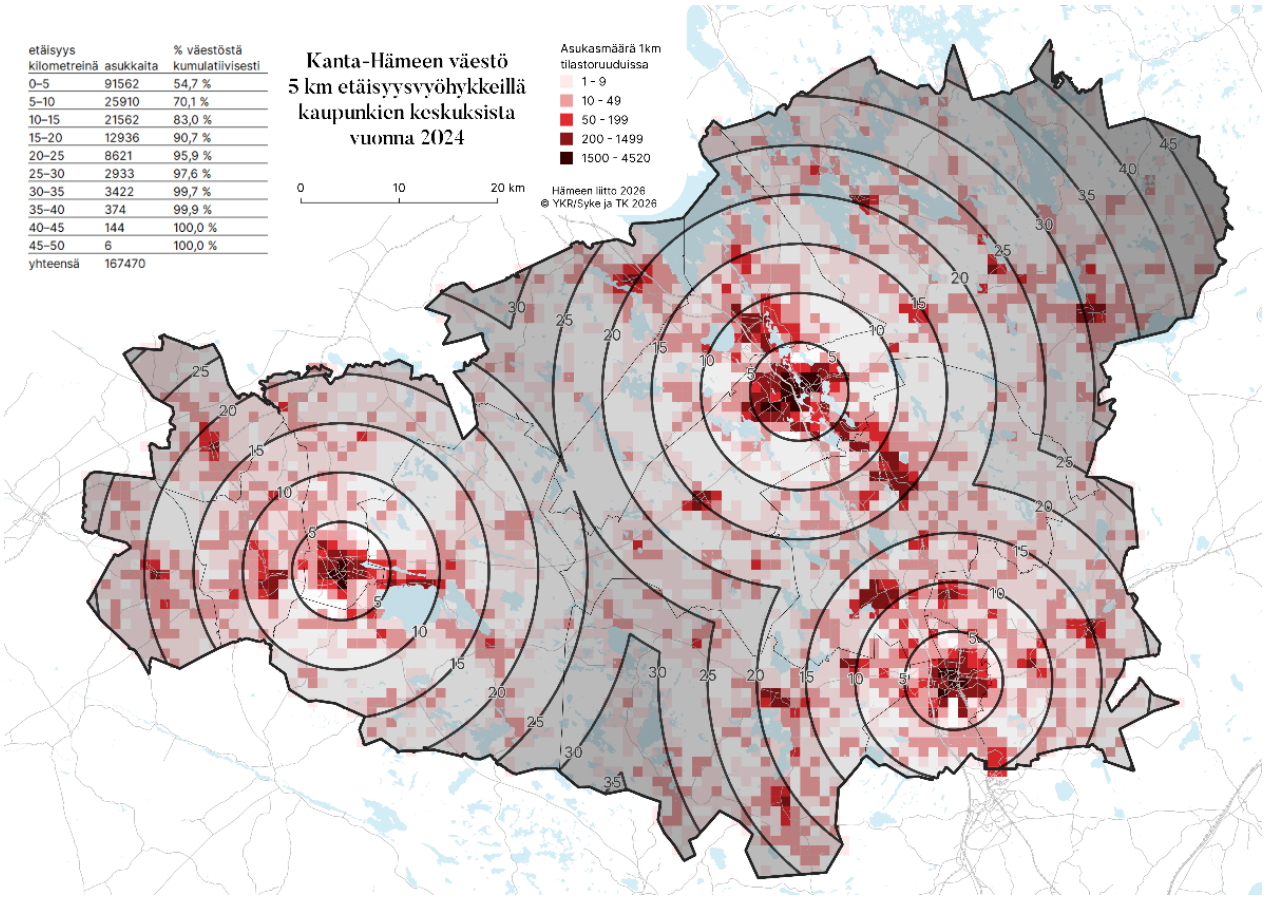
1.4.1 Väestön etäisyys Hämeenlinnaan ja seutukaupunkeihin

Kolmesta kaupungistaan huolimatta Kanta-Häme on pinta-alaltaan suureksi osaksi maaseutumaiseksi luokiteltavaa aluetta. Palvelut ovat vahvasti keskittyneet kolmeen seutukaupunkiin – Hämeenlinnaan, Riihimäelle ja Forssaan. Alla kuvio 7 Kanta-Hämeen väestöstä viiden kilometrin etäisyysvyöhykkeillä Hämeenlinnan keskustasta sekä kuvio 8 Kanta-Hämeen väestöstä viiden kilometrin etäisyysvyöhykkeillä kaikista kolmesta seutukaupungista.

etäisyys kilometreinä	asukkaita	% väestöstä kumulatiivisesti
0–5	47705	28,5 %
5–10	12799	36,1 %
10–15	11360	42,9 %
15–20	4437	45,6 %
20–25	10341	51,7 %
25–30	6583	55,7 %
30–35	32246	74,9 %
35–40	8571	80,0 %
40–45	6010	83,6 %
45–50	8090	88,5 %
50–55	10836	94,9 %
55–60	4511	97,6 %
60–65	1891	98,8 %
65–70	1752	99,8 %
70–75	338	100,0 %
yhteensä	16470	

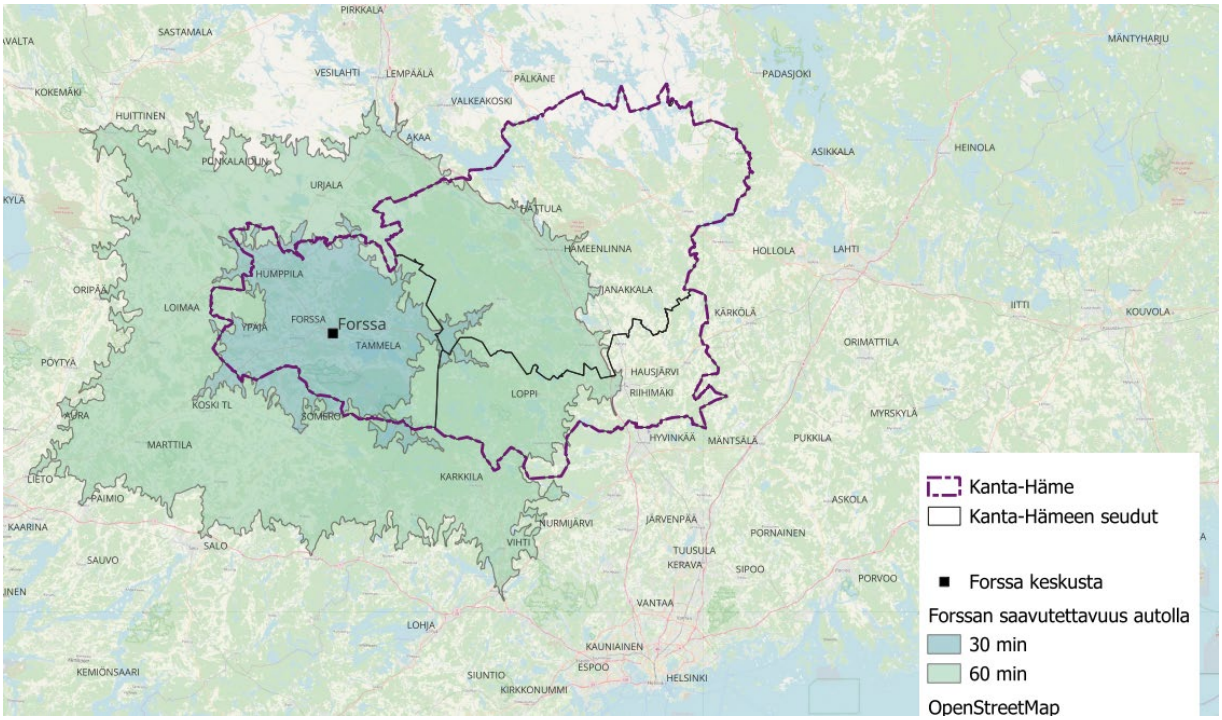
Kuvio 7: *Kanta-Hämeen väestö 5 km etäisyysvyöhykkeillä Hämeenlinnan keskustasta v. 2024.*

Kuvio 8: *Kanta-Hämeen väestö 5 km etäisyysvyöhykkeillä kaupunkien keskustoista vuonna 2024.*

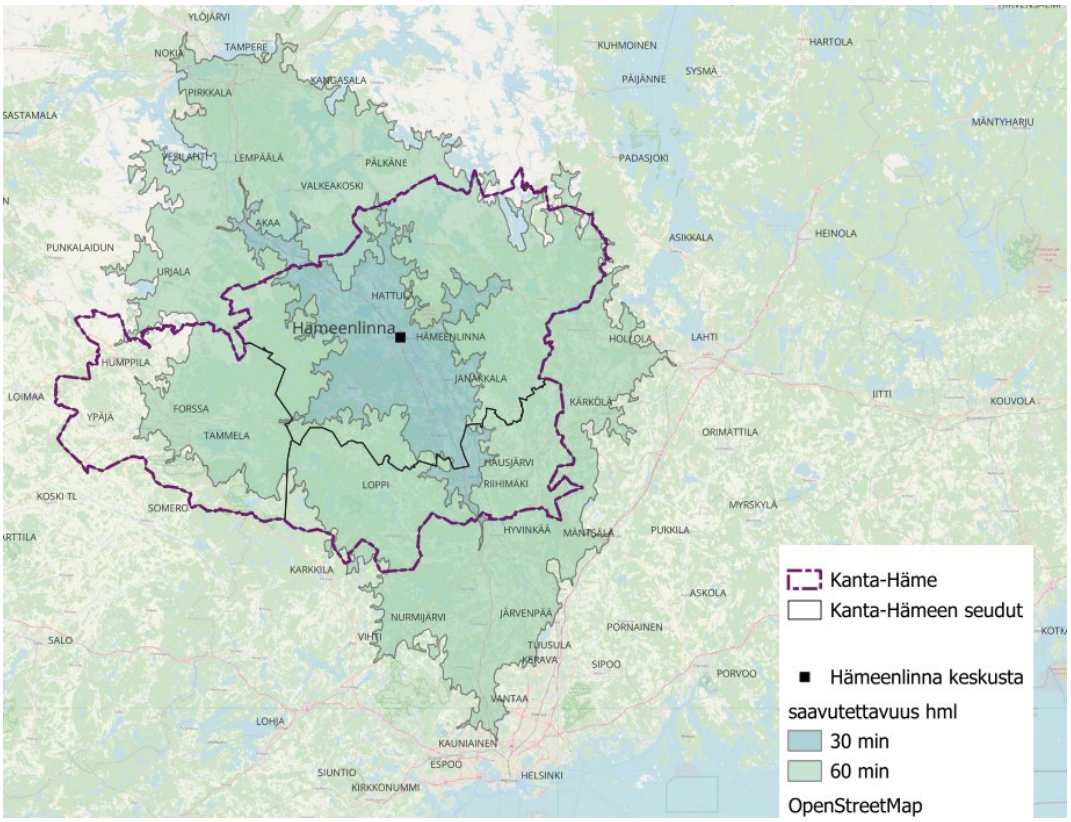
Kuvioista 7 ja 8 on huomattavissa, että noin puolet (51,7 %) Kanta-Hämeen asukkaista asuu korkeintaan 25 kilometrin etäisyydellä Hämeenlinnan keskustasta ja hieman yli puolet väestöstä (54,7 %) asuu 0–5 kilometrin etäisyydellä lähimmän seutukaupungin keskustasta. Pisimmillään etäisyys Hämeenlinnan keskustaan on maakunnan sisällä kuitenkin noin 70 kilometriä ja pisin etäisyys lähimpään seutukaupunkiin noin 45 kilometriä.

1.4.2 Kanta-Hämeen kaupunkien saavutettavuus autolla

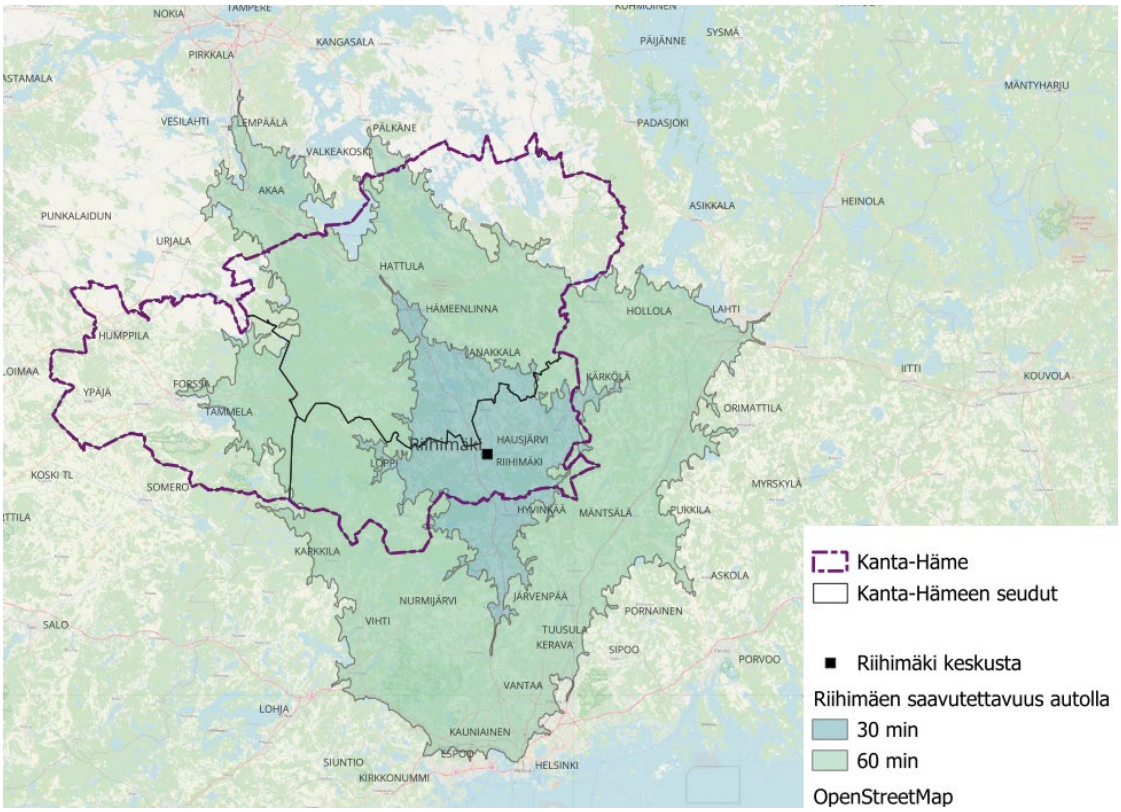
Kuvio 9: *Forssan keskustan saavutettavuus autolla 30 ja 60 minuutissa.*

Forssan keskustan saavutettavuus autolla on parasta Forssan seudun kunnissa, sillä se on saavutettavissa niin Humppilasta, Jokioisilta, Tammelasta kuin Ypäjältäkin käsin noin 30 minuutissa. Lisäksi maakunnan muista kunnista se on saavutettavissa noin tunnissa suurta osaa Loppea, osasta Hattulaa, Hämeenlinnaa (erityisesti vanha Renko) ja Janakkalaa käsin. Forssan saavutettavuus tunnissa on mahdollista myös joistain Varsinais-Suomen, Pirkanmaan ja Uudenmaan kunnista, kuten Loimaalta, Koski Tl:stä, Urjalasta, Marttilasta ja Karkkilasta.

Kuvio 10: *Hämeenlinnan keskustan saavutettavuus autolla 30 ja 60 minuutissa.*

Hämeenlinnan keskustan saavutettavuutta autolla verrattuna Forssaan parantaa erityisesti valtatien 3 kulkeminen sen läpi. Hämeenlinna on 30 minuutissa saavutettavissa suurilta osin kattaen Hämeenlinnan keskusta-alueen, vanhan Rengon, suuren osan Hattulaa ja Janakkalaa käsin. Myös Riihimäeltä matka taittuu noin 30 minuutissa. Tunnissa Hämeenlinnan keskusta taas on saavutettavissa lähes koko maakunnan alueella, lukuun ottamatta Ypäjää, Humppilaa, osaa Tammelaa sekä Loppea. Myös Hämeenlinnan kaakkoisosissa on pieniä alueita, joista Hämeenlinnan keskusta ei ole saavutettavissa tunnissa. Hämeenlinnan saavutettavuus tunnissa ulottuu myös naapurimaakuntien Uudenmaan ja Pirkanmaan alueelle. Pirkanmaalla Akaaseen, Urjalaan, Valkeakoskelle, Pälkäneelle, Lempäälään ja aina Tampereelle asti. Uudellamaalla taas moottoritien läpikulkukuntiin, kuten Hyvinkäälle, Nurmijärvelle ja Vantaalle. Päijät-Hämeen puolella on Hämeenlinna tunnissa saavutettavissa ainakin osista Hollolaa sekä Kärkölää.

Kuvio 11: *Riihimäen keskustan saavutettavuus autolla 30 ja 60 minuutissa.*

Samoin kuin Hämeenlinnassa, myös Riihimäellä kaupunkia halkova moottoritie lisää keskustan saavutettavuutta autolla erityisesti etelä-pohjois-suunnassa. Puolessa tunnissa Riihimäen keskustaan pääsee koko Riihimäen alueella, suurimmasta osasta Hausjärveä, Loppea, Janakkalaa ja osasta Hämeenlinnaa. Myös Uudeltamaalta on puolessa tunnissa saavutettavissa erityisesti Hyvinkää. Tunnissa Riihimäen keskusta taas on saavutettavissa itä-länsi-suunnassa aina Lahteen ja Forssaan ja etelä-pohjois-suunnassa aina Helsingistä Lempäälään asti. Maakunnan sisällä erityisesti Forssan seudun läntisimmät osat ja Hämeenlinnan seudun koillisimmat osat jäävät tunnin saavutettavuuden katvealueeseen.

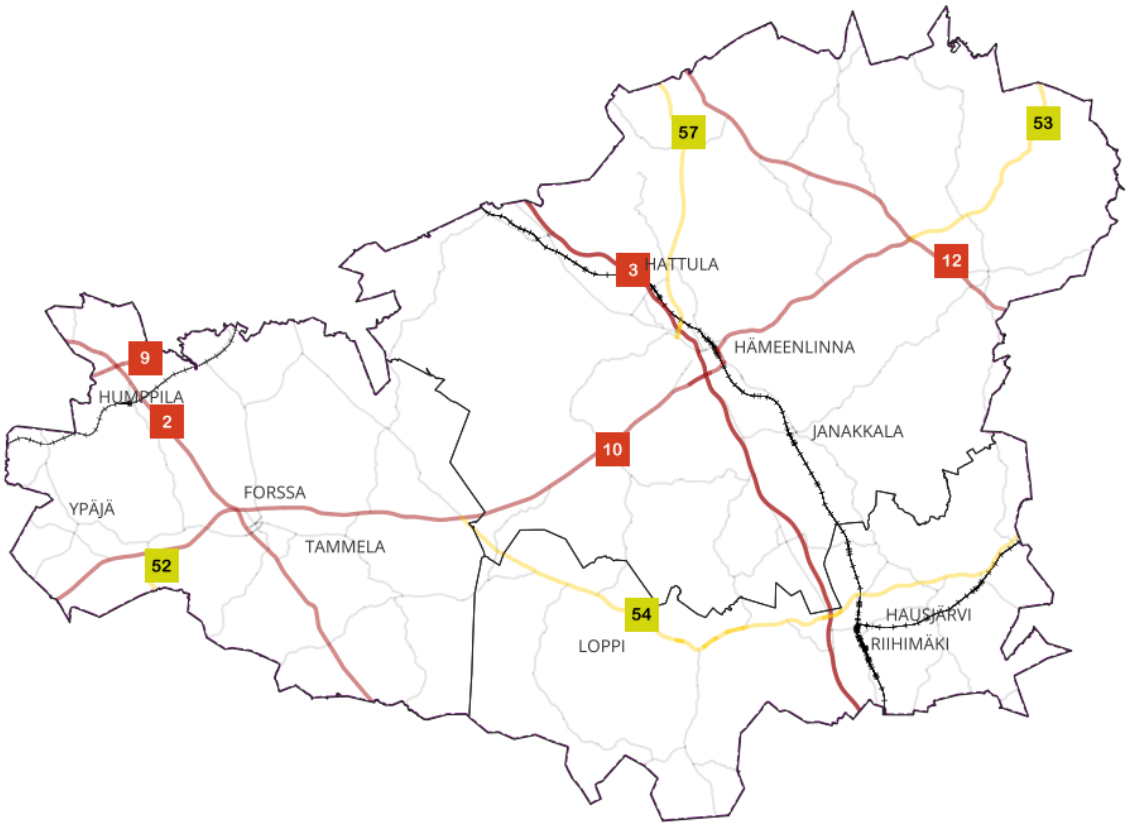
1.4.3 Ajokortittomat täysi-ikäiset

Koska saavutettavuusmittaus on tehty tarkastelemaan kaupunkien saavutettavuutta yksityisautoin, on raportissa otettava huomioon myös ajokortittomat ihmiset. Alla taulukko 5, joka kuvaa ajokortittomien (B-luokka) täysi-ikäisten henkilöiden määrää kunnittain. Taulukosta on huomattavissa, että vaikka Kanta-Hämeen ajokortittomia täysi-ikäisiä on eniten erityisesti kaupungeissa, on heitä myös alueen muissa kunnissa vähintään 12 %. Suhteessa eniten ajokortittomia täysi-ikäisiä on Forssassa, jossa peräti 23 %:lla täysi-ikäisistä ei ole ajokorttia.

Alue	Ajokortittomat täysi-ikäiset lukumäärä 2024	Ajokortittomien osuus täysi-ikäisestä väestöstä 2024
Koko maa	897 467	19 %
Kanta-Häme	25 997	19 %
Hattula	882	12 %
Hämeenlinna	11 496	20 %
Janakkala	1 927	15 %
Hausjärvi	886	14 %
Loppi	776	12 %
Riihimäki	5 222	22 %
Forssa	3 217	23 %
Humppila	258	15 %
Jokioinen	521	13 %
Tammela	574	12 %
Ypäjä	238	13 %

Taulukko 5: *Ajokortittomien (B-ajokorttiluokka) täysi-ikäisten lukumäärä ja ajokortittomien osuus täysi-ikäisestä väestöstä.* (Tilastokeskus).

1.4.4 Liikenneverkko

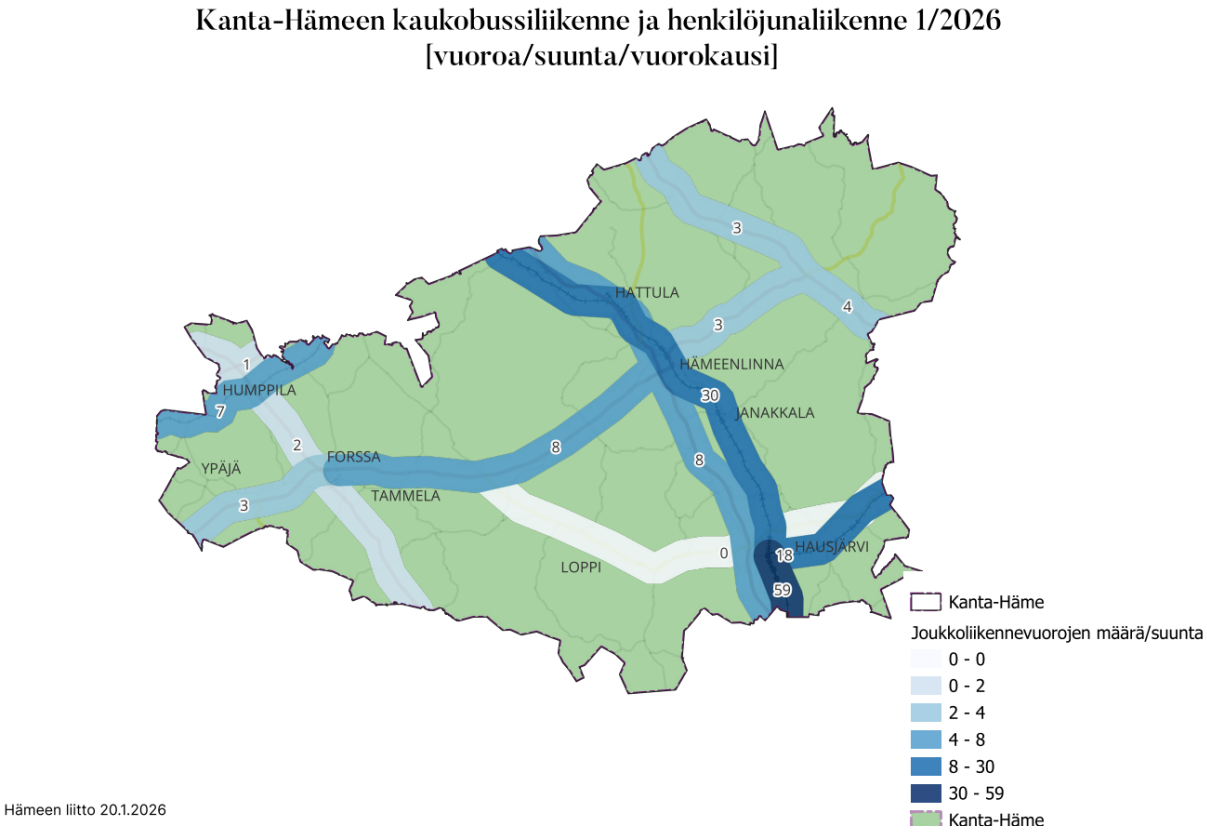

Kuvio 12: *Kanta-Hämeen pääliikenneverkko.*

Kanta-Häme sijaitsee logistisesti Helsingin ja Tampereen välisen alueen muodostamalla niin kutsutulla kasvukäytävällä. Sen naapurimaakuntia ovat Uusimaa, Päijät-Häme, Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi. Kuten kuviosta 12 on huomattavissa, Kanta-Hämettä halkovat Suomen päärata sekä Helsinki-Tampere moottoritie – valtatie 3. Lännessä Forssan seudun läpi kulkee Helsingistä Poriin menevä valtatie 2. Itä-Länsi suunnassa Kanta-Hämettä halkovat valtatiet 10 ja 12 sekä kantatie 54. Myös Tampereen ja Turun välinen valtatie 9 kulkee pienen matkan Kanta-Hämeen alueella, Humppilassa.

Päärata on junaliikenteen kannalta keskeisin reitti, mutta sen lisäksi maakunnan junaliikennettä täydentävät myös itä-länsi-suunnissa kulkevat Riihimäki-Lahti-rata, jolla on Kanta-Hämeen puolella seisakkeet Riihimäellä, Hikiässä, Oitissa sekä Mommilassa sekä Turku-Toijala-rata, jolla on Kanta-Hämeen puolella seisake Humppilassa. Humppilan asema palvelee erityisesti Forssan seutua ja pendelöintiä Tampereen ja Turun suuntaan.

1.4.5 Joukkoliikenneyhteydet

Kuvio 13: *Kanta-Hämeen kaukobussiliikenne ja henkilöjunaliikenne 1/2026 (vuoroa/suunta/vuorokausi).*

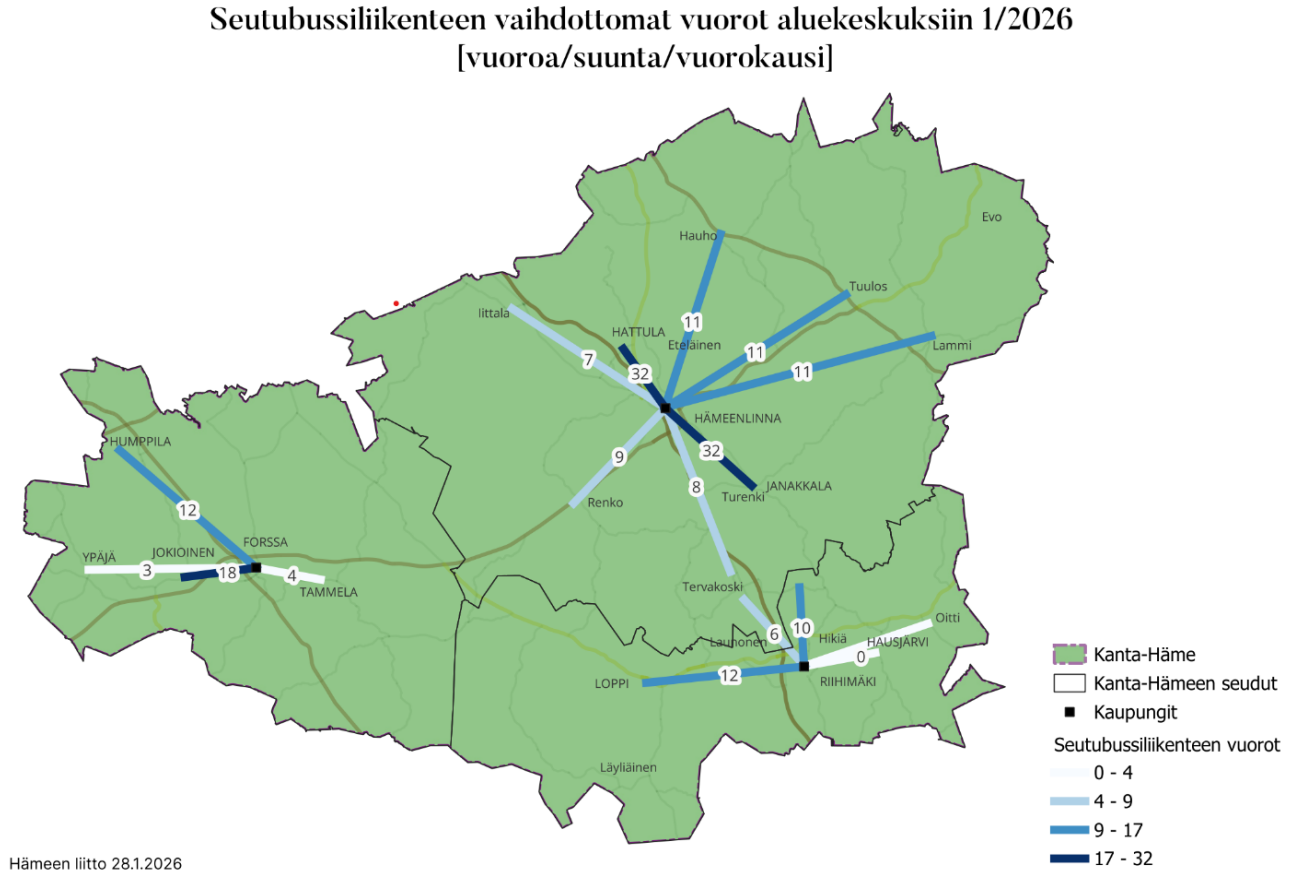
Kanta-Hämeen keskeisin joukkoliikenneyhteys on Riihimäen, Ryttylän, Turengin, Hämeenlinnan ja Hattulan kautta kulkeva Suomen päärata. Riihimäeltä pohjoiseen kulkevia vuoroja oli tammikuussa 30 vuoroa suuntaansa päivässä ja Riihimäeltä etelään peräti 59.

Riihimäeltä itään Lahden suuntaan junavuoroja oli 18 suuntaansa ja Humppilassa pysähtyvällä Turku-Toijala-radalla seitsemän vuoroa.

Kaukobussiliikenne keskittyy pääväylille - etelä-pohjois-suunnassa kulkevalle moottoritielle (vt 3), jolla menee kahdeksan bussivuoroa suuntaansa päivässä sekä valtatielle 10 Hämeenlinnan ja Forssan välille, jolla kulkee niin ikään kahdeksan bussivuoroa päivässä. Myös Humppilan kautta kulkevalla valtatiellä 9 menee seitsemän vuoroa suuntaansa päivässä.

Kuviosta 13 on selvästi huomattavissa, että liikkuminen Forssan ja Hämeenlinnan sekä Riihimäen ja Hämeenlinnan seutujen kesken on suorilla joukkoliikenneyhteyksillä mahdollista. Kuitenkaan esimerkiksi työmatkaliikennettä palvelemaan erityisesti Forssan ja Hämeenlinnan välillä yhteyksiä tulisi merkittävästi parantaa. Riihimäen ja Forssan seutujen välillä joukkoliikenneyhteyksiä ei ole.

Kuntien ja seutujen sisäistä joukkoliikennettä kuvaa kuvio 14.

Kuvio 14: *Seutubussiliikenteen vaihdottomat vuorot aluekeskuksiin 1/2026.*

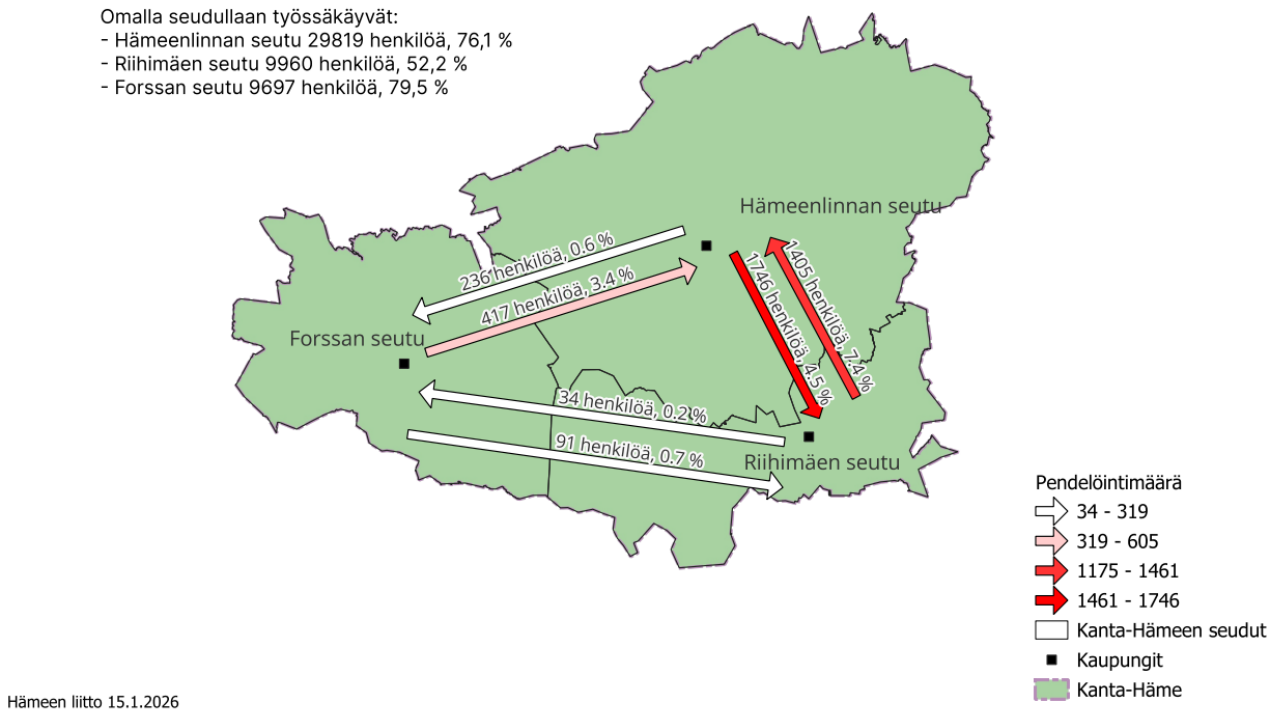
Liikenneyhteyksiä tarkasteltaessa on otettava myös huomioon taksiliikenne, joka muodostuu erityisesti ajokortittoman, joukkoliikenteen ulottumattomissa asuvan väestön ainoaksi vaihtoehdoksi päästä palveluiden piiriin. Traficomin (2023) tilastojen mukaan myös Kanta-Hämeessä taksit ovat pääasiassa keskittyneet kaupunkeihin – suurimmaksi osaksi

Hämeenlinnaan, mutta myös Forssaan ja Riihimäelle – siis samoihin paikkoihin kuin missä on muutakin julkista liikennettä saatavilla. Vähemmän takseja taas sijaitsee harvaan asutummilla paikkakunnilla, siis niissä paikoissa, joissa muutakaan julkista liikennettä ei juuri ole.

1.4.6 Pendelöinti

Kanta-Häme on Ahvenanmaata lukuun ottamatta Suomen pendelöivin maakunta ja Riihimäen seutu Suomen pendelöivin seutukunta. Forssan seudulla pendelöinti on suurimmaksi osaksi Forssan seutukunnan sisällä tapahtuvaa kunnasta kuntaan työssäkäyntiä ja seutukunnan ulkopuolelle tapahtuvaa pendelöintiä on huomattavasti vähemmän verrattuna Hämeenlinnan ja Riihimäen seutuihin. Myös Hämeenlinnan seudulla pendelöidään eniten oman seutukunnan sisällä. Riihimäen seutukunnalla yleisin pendelöintisuunta on Helsingin seutukunta, joka on myös Hämeenlinnan seudun toiseksi yleisin pendelöintisuunta. Kokonaisuudessaan Helsingin seutu on Kanta-Hämeen yleisin pendelöinnin kohdealue.

Kanta-Hämeen seutujen välinen työssäkäynti lukumäärittäin ja pendelöivien osuus työllisistä vuonna 2023

Kuvio 15: *Kanta-Hämeen seutujen välinen työssäkäynti lukumäärittäin, pendelöivien osuus työllisistä sekä omalla seudullaan työssäkäyvät vuonna 2023.*

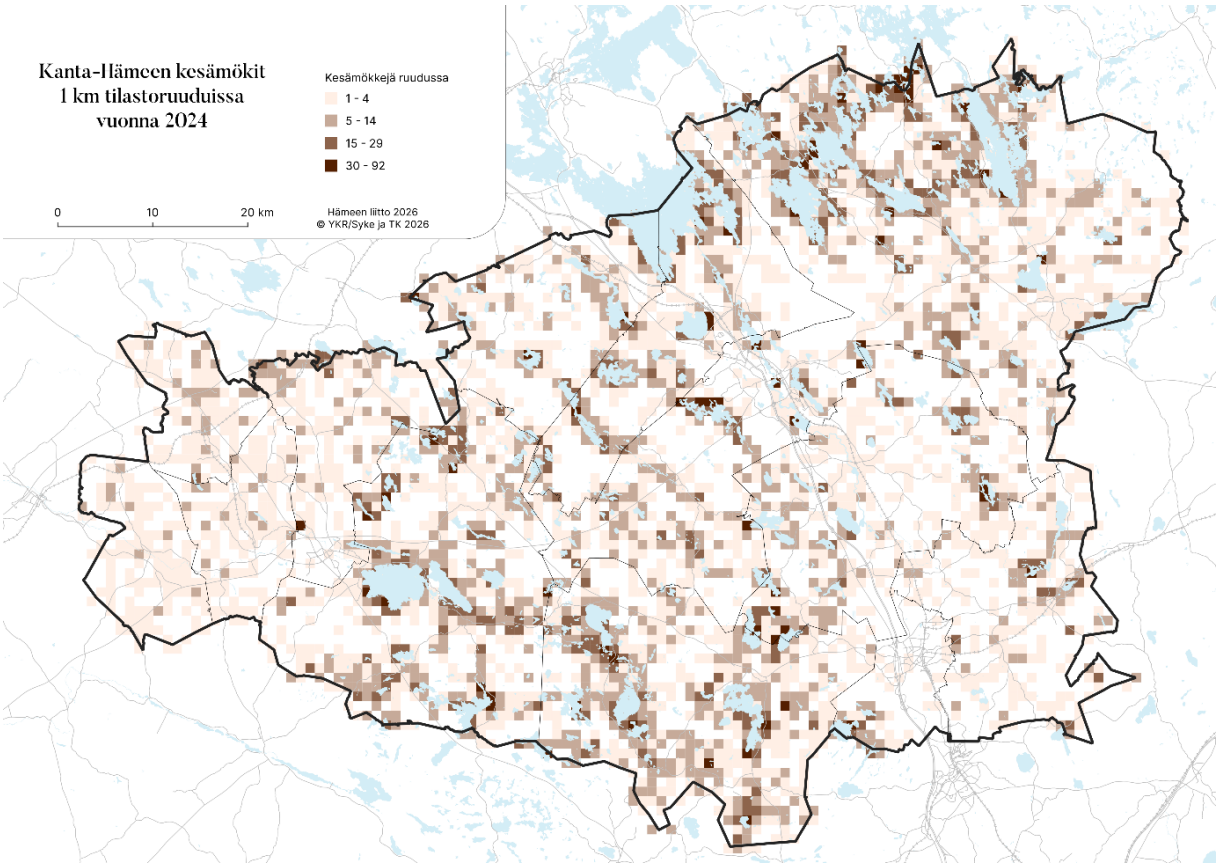
Kanta-Hämeen seutujen välisessä pendelöinnissä merkittävintä on Riihimäen seudulta Hämeenlinnan seudulle ja toisinpäin tapahtuva pendelöinti. Hämeenlinnan seudulta

Riihimäen seudulle pendelöi yhteensä 1746 henkilöä, mikä on 4,5 % kaikesta seudun pendelöivästä työssäkäyvästä väestöstä. Riihimäen seudulta Hämeenlinnan seudulle suuntautuvassa pendelöinnissä vastaavat luvut ovat 1405 henkilöä ja 7,4 %. Tässä taustalla vaikuttaa erityisesti päärata. Riihimäen ja Forssan seutujen välinen pendelöinti on ainoastaan vähäistä. Forssan seudulta Hämeenlinnan seudulle pendelöi 417 henkilöä, mikä on 3,4 % kaikesta pendelöivästä työssäkäyvästä väestöstä. Toiseen suuntaan taas Hämeenlinnan seudulta Forssan seudulle suuntautuvaa pendelöintiä on 236 henkilön verran, mikä on vain 0,6 % Hämeenlinnan seudun pendelöivästä väestöstä.

1.5 Vapaa-ajan asutuksen vaikutus palvelutarpeeseen

	Kesäasukkaita	Kesämökkejä
Kanta-Häme	23260	21539
Forssan seutu	5676	4807
Forssa	642	679
Humppila	400	300
Jokioinen	289	261
Tammela	4048	3339
Ypäjä	297	228
Hämeenlinnan seutu	11922	12316
Hattula	2267	1970
Hämeenlinna	7747	8523
Janakkala	1908	1823
Riihimäen seutu	5662	4416
Hausjärvi	954	773
Loppi	4494	3384
Riihimäki	214	259

Taulukko 6: *Kesäasukkaiden ja kesämökkien määrät Kanta-Hämeessä seutukunnittain ja kunnittain.* (Tilastokeskus).

Kuvio 16: *Kanta-Hämeen kesämökit 1 km² tilastoruuduissa vuonna 2024.*

Taulukko 6 kuvaa kesämökkien ja kesäasukkaiden määrää Kanta-Hämeessä kunnittain. Vuoden 2024 lopussa Kanta-Hämeessä oli kesämökkejä 21 539 kappaletta. Eniten mökkejä sijaitsi Hämeenlinnassa 8 523 kpl, Lopella 3 384 kpl sekä Tammelassa 3 339 kpl (Tilastokeskus 2025). Kuviosta 16, joka esittelee Kanta-Hämeen kesämökkien sijaintia 1 km² tilastoruuduissa vuonna 2024 on havaittavissa, että kesämökit sijoittuvat eri alueille kuin maakunnan vakituinen asuminen. Esimerkiksi kaupunkien keskustoissa kesämökkejä ei juurikaan ole, vaan ne sijoittuvat pääasiassa haja-asutusalueille. Esimerkiksi Hämeenlinnassa mökit sijoittuvat suureksi osaksi sen liitoskuntien Hauhon, Lammin ja Tuuloksen alueille – eikä Hämeenlinnan keskustan lähelle, minne taas suuri osa vakituisista asukkaista on sijoittunut. Kesämökkien sijoittumisen voi nähdä keskittyvän pitkälti vesistöjen äärelle.

Kuntatasolla kesäasukkailla on palvelutarpeeseen eniten merkitystä Lopella ja Tammelassa, sillä kummassakin kunnassa kesäasukkaiden määrä suhteessa vakituisten asukkaiden määrään on huomattavan suuri – yli puolet. Voi siis sanoa, että ainakin näillä paikkakunnilla väestön määrä lähes tuplaantuu kesäaikana. Kesäasukkailla on suuri vaikutus myös liikenteeseen ja esimerkiksi teiden liikennemääriin.

Suuri osa Kanta-Hämeen vapaa-ajan asuntokannasta on rakennettu 1970- ja 1980-luvuilla ja nykyisin niiden rakentaminen on lähestulkoon pysähtynyt. Tämä heijastuu myös vapaa-ajan asukkaiden ikärakenteeseen, joka nykyisellään on melko iäkästä.

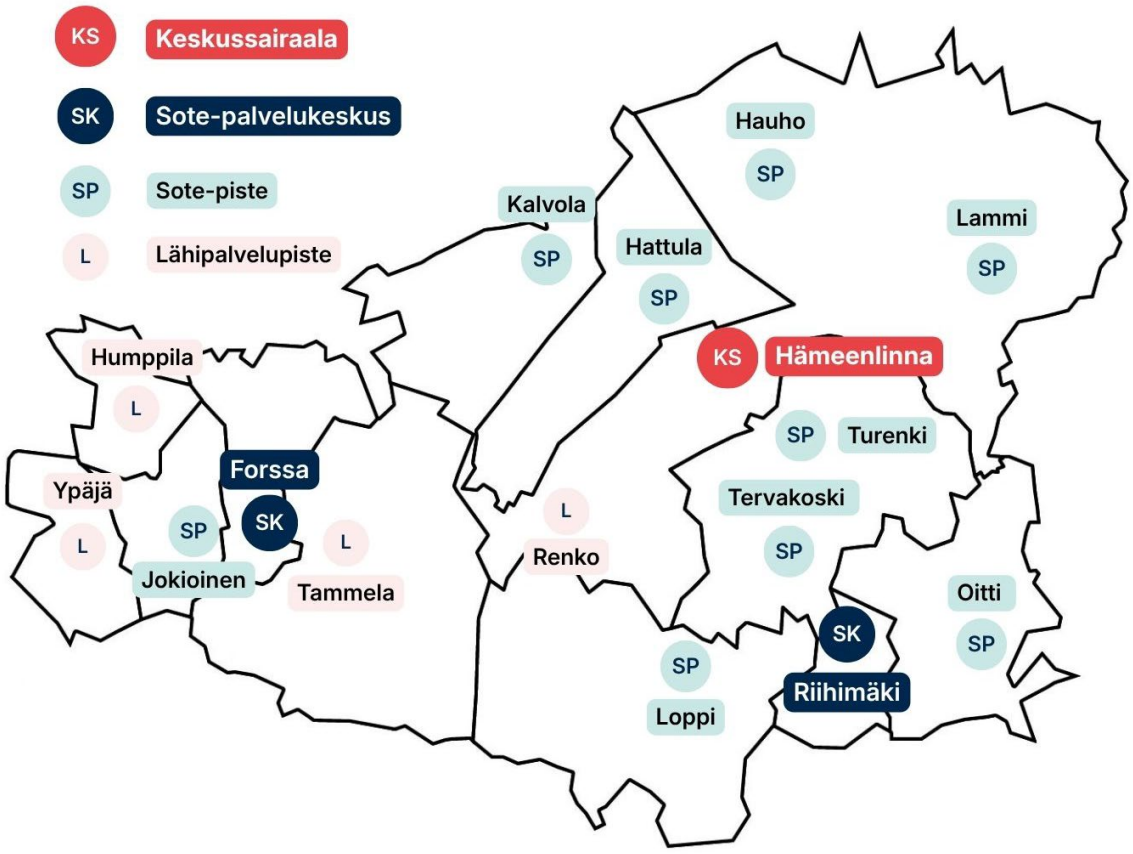
1.6 Hyvinvointialueen palvelut Kanta-Hämeessä

Kanta-Hämeessä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluita tuottaa Kanta-Hämeen hyvinvointialue Oma Häme. Hyvinvointialueella on käynnissä palveluverkon uudistamisprosessi. Alla kuvio 17 havainnollistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden sijoittumista maakunnassa.

Ahveniston sairaala eli Assi palvelee Hämeenlinnassa koko maakuntaa Kanta-Hämeen keskussairaalana. Keskussairaalan lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluita tarjotaan laajasti maakunnan kolmessa kaupungissa – Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen sote-keskuksissa. Sote-palvelukeskuksiin on koottu muun muassa kiirevastaanotot, laboratorio- ja kuvantamispalveluja, osastohoitoa, apuvälineiden jakelua sekä suun terveydenhuoltoa.

Sosiaali- ja terveyspalveluita on koottu myös sote-palvelupisteisiin, joissa tarjottava palveluvalikoima on sote-keskuksia suppeampi. Palvelupisteitä on yhdeksän: Jokioisilla, Hauholla (Hämeenlinna), Kalvolassa (Hämeenlinna), Lammilla (Hämeenlinna), Lopella, Oitissa (Hausjärvi), Parolassa (Hattula), Tervakoskella (Janakkala) ja Turengissa (Janakkala). Palvelupisteissä tarjolla on muun muassa kiireettömiä ja kiireellisiä vastaanottoaikoja, laboratorio- sekä neuvolapalveluita.

Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä varten on kehitetty lähipalvelumalli, joka toimii Humppilassa, Rengossa (Hämeenlinna), Tammelassa sekä Ypäjällä. Lähipalvelumallilla varmistetaan palveluiden saavutettavuus myös niille asukkaille, joille palveluihin hakeutuminen voi muutoin olla hankalaa esimerkiksi pitkien välimatkojen tai julkisen liikenteen puutteiden vuoksi. Lähipalvelupisteissä on esimerkiksi suun terveydenhuollon palveluja sekä liikkuvia palveluja asiakastarpeen mukaan.

Kuvio 17: *Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Kanta-Hämeessä.*

1.7 Työllisyysalueet Kanta-Hämeessä

Kanta-Hämeessä toimii kaksi työllisyysaluetta:

- **Etelä-Hämeen työllisyysalue EHTA**, jonka toiminta-aluetta ovat Riihimäen kaupunki sekä Hausjärven, Janakkalan ja Lopen kunnat.
- **TyöHäme**, jonka toiminta-aluetta ovat Forssan Hämeenlinnan kaupungit sekä, Hattulan, Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnat.

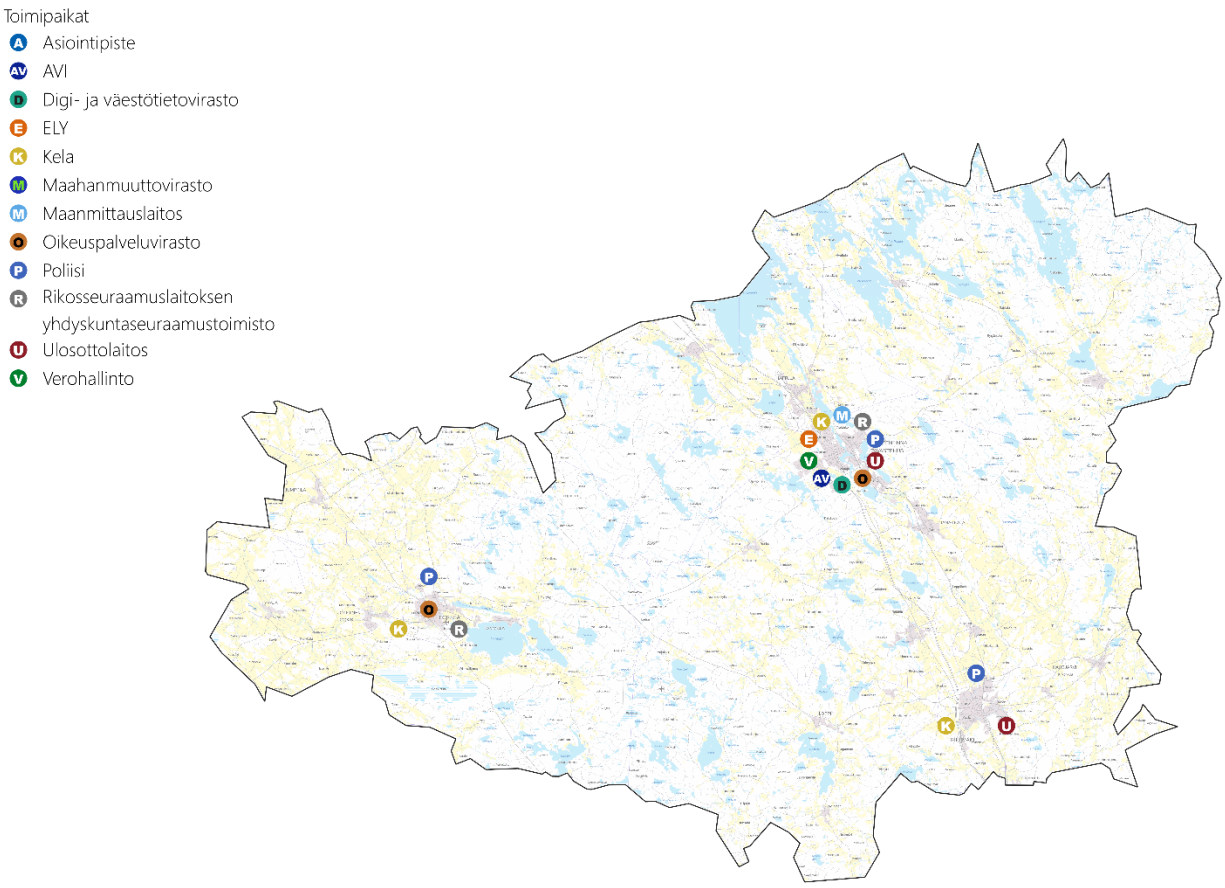
Molemmat työllisyysalueet järjestävät työvoima-, yritys- ja kotoutumispalveluja. Työnhakijoille tarjotaan muun muassa työnvälitystä, ohjausta, valmennuksia ja koulutusta sekä muutosturvaa ja monialaisia palveluja. Yrityksille ja työnantajille tarjotaan rekrytointipalveluja, aloittavan yrittäjän palveluja, taloudellisia tukia ja muutosturvaa. Kansainvälisiin palveluihin kuuluvat vieraskielisten työvoimapalvelut, kotoutumisohjelman palvelut ja kansainvälisen rekrytoinnin tuki. Lisäksi alueen kunnat tarjoavat omia työllisyys- ja kotoutumispalvelujaan.

Kasvokkaista asiointia on tarjolla kaikissa alueen kunnissa, mutta palveluverkko on porrastettu. TyöHämeellä on säännöllisesti avoinna olevat toimipisteet Hämeenlinnassa ja Forssassa. Alle 30-vuotiaita palvelevat Ohjaamot toimivat kummassakin kaupungissa. Muissa kunnissa ja Hämeenlinnan pitäjissä, kuten Hauholla, Lammilla ja Iittalassa,

asioidaan ajanvarauksella ja viikoittaisina ilman ajanvarausta asioitavina aikoina. EHTAn säännöllisesti avoinna olevat toimipisteet sijaitsevat Riihimäellä ja Janakkalassa (Turenki). Lopella ja Hausjärvellä asioidaan ajanvarauksella kuntien tiloissa, ja maahanmuuttaneita palvellaan lisäksi Riihimäen kaupungin Kotolassa (International House Riihimäki). Molemmilla alueilla on lisäksi puhelin- ja verkkoasiointi.

1.8 Valtion palvelutuottajat Kanta-Hämeessä

Kanta-Hämeessä valtion viranomaisten toimipaikkoja sijaitsee Hämeenlinnassa, Forssassa ja Riihimäellä. Kuviossa 18 on esitetty toimipaikkojen sijainti maakunnassa tammikuussa 2026.

Kuvio 18: *Valtion palvelutuottajien nykyiset toimipaikat Kanta-Hämeessä.* (Senaatti-kiinteistöt, 2026).

Alla olevissa taulukoissa 7 ja 8 on esitetty valtion käyntiasiointipalvelua tarjoavien viranomaisten tarkemmat toimipisteet, aukioloajat, niiden käyntiasiointimäärät vuonna 2019 ja 2024, ennuste käyntiasiointimääristä vuonna 2030 sekä asiakaspalveluun ja toimistotyöhön käytettävät henkilötyövuodet vuonna 2030.

Paikkakunta	Viranomainen	Toimipaikka/-piste	Aukioloajat
Forssa	Hämeen poliisilaitos	Murrontie 3, Forssan poliisiasema	Ma-pe ajanvarauksella
	Kela	Turuntie 18, 30100 Forssa, Forssan kaupungintalo	Vain ajanvarauksella
	Oikeuspalveluvirasto	Kartanonkatu 10, Forssan virastotalo	Vain ajanvarauksella
	Rikosseuraamuslaitos	Kartanonkatu 10, Forssan virastotalo	Vain ajanvarauksella
	Ulosottolaitos	Kartanonkatu 10, Forssan virastotalo	Ei asiakaspalvelua, lakkautetaan viimeistään 31.3.2026
Hämeenlinna	Digi- ja väestötietovirasto	Wähäjärvenkatu 6	Etäpalvelu ajanvarauksella perjantaisin klo 13–16
	Sisä-Suomen Elinvoimakeskus	Wähäjärvenkatu 6	Ma-pe klo 8.00–16.15
	Hämeen poliisilaitos	Hattelmalantie 2, Hämeenlinnan poliisitalo	Ma-ti, to-pe klo 8–14 sekä ke klo 9–15, lisäksi ajanvaraus
	Kela	Rauhankatu 1	Ma-pe klo 9–12 ja ajanvarauksella
	Lupa- ja valvontavirasto	Wähäjärvenkatu 6	Ma-pe klo 8.00–16.15
	Maanmittauslaitos	Koulukatu 13	Ma-ke ajanvarauksella
	Oikeuspalveluvirasto	Wähäjärvenkatu 6	Ma-pe 8.00–16.15
	Rikosseuraamuslaitos	Vanhankaupunginkatu 6	Ma-pe ajanvarauksella
	Ulosottolaitos	Arvi Karistonkatu 5, Oikeustalo	Ma-pe 9–12
	Verohallinto	Wähäjärvenkatu 6	Pe klo 9–12 ajanvarauksella, etäpalvelu
Riihimäki	Hämeen poliisilaitos	Temppelikatu 8, Riihimäen poliisiasema	Ma-pe ajanvarauksella
	Kela	Temppelikatu 9 A	Ke-to klo 9–12 ja ajanvarauksella
	Ulosottolaitos	Temppelikatu 10	Ei asiakaspalvelua. Lakkautetaan viimeistään 31.7.2026.

Taulukko 7: *Valtion käyntiasiakaspalvelua tarjoavat viranomaiset Kanta-Hämeessä, käyntiasiointipisteiden osoitteet sekä käyntiasioinnin aukioloajat.*

Valtiolla on Kanta-Hämeessä käyntiasiointia yhteensä 12 eri osoitteessa – kolmessa osoitteessa Forssassa, kuudessa osoitteessa Hämeenlinnassa sekä kolmessa osoitteessa Riihimäellä. (Tilanne keväällä 2026. Syksyllä Riihimäellä enää kahdessa osoitteessa, kun Ulosottolaitos on lakkauttanut toimintansa siellä.) Yhteistä asiointipalvelupistettä Kanta-Hämeessä ei ole, mutta siitä huolimatta suurin osa käyntiasiointipalveluista on keskittynyt Hämeenlinnaan. Hämeenlinnassa sijaitsee yhdeksän eri valtion viranomaisen käyntiasiointitoimipiste. Aukioloajat vaihtelevat ja palvelut ovat muuttuneet enenevässä määrin vain ajanvarauksella ja osa myös pelkkänä etäpalveluna toimiviksi. Myös Elinvoimakeskuksella on tarvittaessa ajanvarauksella toimivaa asiakaspalvelua, esimerkiksi lomakkeiden

jättämiseksi, Hämeenlinnassa paikan päällä toimistotyöaikoina. Varsinaista jatkuvaa käyntiasiointia ei ole tarjolla eikä asiakaspalveluun ole varattu erillistä henkilöresurssia.

Senaatti-kiinteistöt omistaa Kanta-Hämeessä ainoastaan Hämeenlinnan poliisilaitoksen sekä Hämeenlinnan Linnan kasarmin ja Suomen kasarmin alueella olevat tilat. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt on rakennuttamassa uuden poliisilaitoksen Forssaan, jonka on määrä valmistua vuonna 2028. Kela toimii itse omistamissaan tiloissa Riihimäellä sekä Hämeenlinnassa. Edellä mainittuja tiloja lukuun ottamatta valtion viranomaiset toimivat Kanta-Hämeessä Senaatin edelleenvuokraustiloissa, eli tilat ovat jonkin ulkopuolisen toimijan omistuksessa ja valtio niissä ainoastaan vuokralla.

Käyntiasiointia tarjoavien valtion viranomaisten toimitilojen lisäksi muillakin valtion viranomaisilla on toimitiloja käytössään Hämeenlinnassa. Metsähallitus toimii osoitteessa Vankanlähde 7, Valtori ja Tulli osoitteessa Suomen kasarmi 10 sekä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet) osoitteessa Vanhankaupunginkatu 10. Lisäksi ns. käyttösidonnaisina tiloina pidetyt tuomioistuimet käräjäoikeus sekä hallinto-oikeus sijaitsevat Hämeenlinnan Oikeustalolla osoitteessa Arvi Karistonkatu 5. Valtakunnansyyttäjän toimisto toimii Hämeenlinnan Poliisitalolla osoitteessa Hattelmalantie 2.

Paikkakunta	Viranomainen	Käyntiasiointimäärät 2019	Käyntiasiointimäärät 2024	Ennuste käyntiasiointimäärät 2030
Forssa	Hämeen poliisilaitos	9936	10 492	10 000
	Kela	9439	1574	1574
	Oikeuspalveluvirasto	ei tilastoa	ei tilastoa	ei arviota
	Rikosseuraamuslaitos	200	200	200
	Ulosottolaitos	300	ei tietoa	lakkautetaan viimeistään 31.3.2026
Hämeenlinna	Digi- ja väestötietovirasto	3000	2400	15
	Sisä-Suomen Elinvoimakeskus / ELY	yksittäisiä	yksittäisiä	yksittäisiä
	Hämeen poliisilaitos	17 266	31 501	29 000
	Kela	36 759	13 364	11 228
	Lupa- ja valvontavirasto / AVI	80	30	yksittäisiä käyntejä
	Maanmittauslaitos	1650	3770	3500
	Oikeuspalveluvirasto	ei tilastoa	ei tilastoa	ei arviota
	Rikosseuraamuslaitos	1200	1300	1300
	Ulosottolaitos	890	280	80
	Verohallinto	8096	2076	30
Riihimäki	Hämeen poliisilaitos	10 830	9344	9000
	Kela	14 844	4197	3614
	Ulosottolaitos	500	57	Lakkautetaan viimeistään 31.7.2026
Yhteensä		**114 990**	**80 585**	**69 541**
Yhteensä ilman Kelaa		**53 948**	**61 450**	**53 125**

Taulukko 8: *Valtion käyntiasiointia tarjoavat viranomaiset Kanta-Hämeessä, niiden käynti-asiakasmäärät vuosina 2019 ja 2024 sekä ennuste käyntiasiointimääristä vuodelle 2030.*

Paikka-kunta	Viranomainen	HTV asiakas-palvelu 2024	HTV asiakas-palvelu 2030 arvio	HTV toimisto-työ 2024	HTV toimisto-työ 2030 arvio
Forssa	Hämeen poliisilaitos	1,5	1,5	0,5	0,5
	Kela	0,4	0,4	2,6	2,6
	Oikeuspalveluvirasto	0	0	0	toimipisteessä ei virkoja
	Rikosseuraamuslaitos	0,2	0,2	0	0
	Ulosottolaitos	0	lakkautettu	1	lakkautettu
Hämeen-linna	Digi- ja väestötietovi-rasto	0,8	0	21	0
	Sisä-Suomen Elinvoima-keskus / ELY	0	0	72	72
	Hämeen poliisilaitos	6	6	2	2
	Kela	3	3	12	12
	Lupa- ja valvontavirasto / AVI	0	0	120	120
	Maanmittauslaitos	4,5	4	75	74
	Oikeuspalveluvirasto	ei erillistä hen-kilöstöä	ei erillistä hen-kilöstöä	44	44
	Rikosseuraamuslaitos	5	5	0	0
	Ulosottolaitos	1	1	16	16
	Verohallinto	0	0	108,67	66,5
Riihimäki	Hämeen poliisilaitos	1,5	1,5	0,5	0,5
	Kela	1,1	1,1	2,9	2,9
	Ulosottolaitos	0	Lakkautettu	4	Lakkautettu
Yhteensä		**25**	**23,7**	**482,17**	**413**
Yhteensä ilman Kelaa		**20,5**	**19,2**	**464,67**	**395,5**

Taulukko 9: *Valtion käyntiasiointia tarjoavat viranomaiset Kanta-Hämeessä, niiden asiakas-palvelun henkilötyövuodet vuonna 2024 sekä ennuste asiakaspalvelun sekä toimistotyön henkilötyövuosien määrästä vuonna 2030.*

Suurimmat valtion viranomaisten käyntiasiointimäärät on keskittyneet Hämeenlinnaan, jossa on myös eniten eri viranomaisten asiointipisteitä. Suurimmassa osassa käyntiasi-ointipisteitä asiakasmäärät ovat laskeneet vuosien 2019 ja 2024 välillä. Poikkeuksina ovat kuitenkin Maanmittauslaitos, Rikosseuraamuslaitos sekä Hämeenlinnan ja Forssan poliisi-asemat, joissa käyntien määrät kasvoivat. Maanmittauslaitoksen nousseita asiakasmääriä selittää asunto-osakeyhtiöiden osakekirjojen sähköistysvelvollisuus. Eniten asiointeja on Kelan sekä Poliisilaitoksen toimipisteissä ja näissä käyntiasiointien määrän ennakoidaan tulevaisuudessakin pysyvän suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2024.

Asiointimääriä tarkastellessa on syytä ottaa huomioon toimipisteiden aukioloajoissa, pal-veluvalikoimassa ja asiointitavassa tapahtuneet muutokset. Esimerkiksi Digi- ja

väestötietovirasto siirtyi etäasiointimalliin 1.12.2025, minkä myötä asiointimäärät tippuivat vuoden 2024 2400 asiointikerrasta vain muutamaan asiointiin vuodessa.

Ulosottolaitos on lakkauttanut sekä Forssan että Riihimäen toimipisteensä, minkä jälkeen Riihimäelle jää valtion asiointipalveluista enää Kelan ja poliisin toimipisteet. Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto on alueellisen projektiryhmän kokouksessa helmikuussa 2026 tuonut esiin tarpeen käyntiasiointipisteelle Forssassa ja Riihimäellä noin kerran viikossa. Riihimäellä asiointipistettä ei tähän asti ole ollut. Forssassa yhdyskuntaseuraamustoimisto on tähän asti toiminut Ulosottolaitoksen sekä Oikeuspalveluviraston kanssa samoissa tiloissa, mutta niiden lakkauttaessa toimintojaan, on myös yhdyskuntaseuraamustoimiston todennäköisesti etsittävä uusia tilaratkaisuja.

Viranomainen ja toimipaikka	Asiakaspalvelun tilamäärä (m^2)	Toimistojen tilamäärä (m^2)	Tilamäärä kokonaisuudessaan (m^2)	Vuokrakustannukset (€ / vuosi)	HTV Toimistotyö 2024	Toimistotilojen työympäristöratkaisu
Hämeen poliisilaitos, Forssa	37,7	813,3	1727	165 685,1 (huom. koko poliisilaitoksen vuokrasumma)	0,5	Avo- ja huonetoimisto
Kela, Forssa	47,5	0	47,5	11 275,2	2,6	-
Oikeuspalveluvirasto, Forssa	27	144	171	21 230	0	-
Rikosseuraamuslaitos, Forssa	3,6	21,3	24,9	3091,8	0	Monitilatoimisto
Digi- ja väestötietovirasto, Hämeenlinna	39,8	403,5	521,8	162 823,3	0	Avotoimisto
Elinvoimakeskukset ja KEHA-keskus *	0	507,1	507,1	156 234,5	72	Monitilatoimisto
Hämeen poliisilaitos, Hämeenlinna	99,6	186,3	285,9	2 853 397,2 (huom. koko poliisilaitoksen vuokrasumma)	2	Avo- ja huonetoimisto
Kela, Hämeenlinna	157,1	835,9	1 067	omistustila	12	Monitilatoimisto
Lupa- ja valvontavirasto, Hämeenlinna	115,9	1 391,3	1 518,4	474 117,5	120	Monitilatoimisto

Maanmittaus-laitos, Hämeen-linna	54,5	1 166,5	1 269,1	269 829,1	75	Monitilatoimisto
Oikeuspalvelu-virasto, Hä-meenlinna	38,7	468,3	507	156 135,8	44	Monitilatoimisto
Rikosseuraa-muslaitos, Hä-meenlinna	36,5	198,4	298,5	54 936,6	0	Monitilatoimisto
Ulosottolaitos, Hämeenlinna	65,7	715,3	874,1	230 512,0	16	Monitilatoimisto
Verohallinto, Hämeenlinna	178,1	2 152,7	2 330,8	718 167,6	108,67	Monitilatoimisto
Hämeen poliisi-laitos, Riihimäki	31,4	51,2	82,6	259 092,4 (huom. koko po-liisilaitoksen vuokrasumma)	0,5	Avo- ja huonetoi-misto
Kela, Riihimäki	85,7	336,9	441,9	omistustila	2,9	Huonetoimisto
Kanta-Häme yhteensä	**1018,8**	**9392**	**11 674,6**	**4 895 649,4**	**461,17**	

*Kaikki elinvoimakeskukset ja KEHA-keskus samaa kirjanpitoyksikköä. Sisä-Suomen Elinvoimakeskuksen tiloissa työskentelee muidenkin elinvoimakeskusten väkeä. Siksi elinvoimakeskukset ja KEHA-keskus raportoitu samassa.

Taulukko 10: *Valtion käyntiasiointia tarjoavien viranomaisten toimitilojen tilamäärät, vuokrakustannukset ja toimistotilojen työympäristöratkaisu.*

Hankkeessa mukana olevien toimijoiden toimistotilaneliöiden tehokkuus Kanta-Hämeessä: toimistotilaneliöt/toimistossa työskentelevät henkilötyövuodet (tilanne keväällä 2026)	**20,4 m²/henkilötyövuosi**
Hankkeessa mukana olevien toimijoiden toimistotilaneliöiden tehokkuus Kanta-Hämeessä ilman Kelan tiloja ja henkilöstöä: toimistotilaneliöt/toimistossa työskentelevät henkilötyövuodet (tilanne keväällä 2026)	**18,5 m²/henkilötyövuosi**
Valtion tilatehokkuustavoite	**10 m²/henkilötyövuosi**

Taulukko 11: *Valtion käyntiasiointia tarjoavien viranomaisten toimistotilojen tehokkuus Kanta-Hämeessä*

Hankkeessa mukana olevilla valtion toimijoilla on Kanta-Hämeessä käytössään yhteensä 11 674,6 m² tiloja. Näistä 1018,8 m² on asiakaspalvelutiloja ja 9392 m² on toimistotiloja. Lisäksi käytössä on muun muassa kokous- ja arkistotiloja. Toimistoissa työskentelee yhteensä 461,17 henkilötyövuotta. Sen myötä käytössä olevien toimistotilojen tehokkuus

suhteessa henkilötyövuosiin on tällä hetkellä 20,4 m²/htv. Laskutoimituksessa on kuitenkin otettava huomioon, että siinä toimiston henkilötyövuosiksi on laskettu ainoastaan ne henkilöt, joiden virallinen virkapaikka on kyseisessä tilassa. Esimerkiksi Forssan Oikeuspalveluviraston virkapaikat ovat Hämeenlinnassa, minkä takia tilasto näyttää, ettei Forssassa työskentelisi yhtäkään henkilöä. Myös esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston toimitilojen vuokrasopimus on voimassa marraskuun 2028 loppuun, mihin asti työntekijät voivat halutessaan käyttää tiloja työskentelyyn. Toimistot ovat suurimmaksi osaksi monitilatoimistoja, mutta myös huonetoimistoja sekä yhdistettyjä avo- ja huonetoimistoja on käytössä.

Vuokria tiloista maksetaan yhteensä 4 895 649,4 euroa vuodessa. Tässä on otettava huomioon, että vuokrasummiin on laskettu mukaan poliisitalojen vuokrat kokonaisuudessaan, mikä nostaa summaa merkittävästi, sillä esimerkiksi Hämeenlinnan poliisitalo on huomattavasti suurempi kuin mikään muu hankkeessa mukana olevien toimijoiden tila.

2. Alueellinen tavoitetila 2030

Alueellisen asiakaspalvelu- ja toimitilaverkon tavoitetilakuvaus perustuu palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin, kriteereihin ja Yhteisten työympäristöjen konseptikokonaisuuteen sekä valtion toimitilastrategian linjauksiin. Valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan tehtävistä on säädetty laissa valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (728/2021) (Palvelulaki) ja valtioneuvoston asetuksessa valtion yhteisestä asiakaspalvelutoiminnasta (1436/2025). Säännösten mukaan määritellyillä viranomaisilla on velvollisuus osallistua Suomi-pisteen toimintaan joko fyysisesti läsnä ollen tai yhteiskäyttöisen etäpalvelun välityksellä. Lisäksi kaikista Suomi-pisteistä tulee antaa yhteisiä asiakaspalvelutehtäviä, jotka on määritelty lain julkisen hallinnon yhteispalvelusta (223/2007) 6 §:n 1 momentin 1.–5. ja 7. kohdissa.

Valtioneuvoston 27.3.2024 hyväksymä valtakunnallinen suunnitelma valtion palvelujen saatavuudesta ja toimintojen sijoittamisesta linjaa, että yhteisten asiakaspalvelupisteiden eli Suomi-pisteiden sijoittaminen suunnitellaan alueellisesti siten, että lähimpään Suomi-pisteeseen on pääsääntöisesti enintään tunnin asiointietäisyys tieverkkoa pitkin. Lisäksi huomioidaan riittävä väestöpohja palveluvolyymin perustaksi. Näiden kriteereiden pohjalta syntyviä Suomi-pisteitä voivat täydentää ainoastaan keskeisten palveluntuottajien palveluista koostuvat palvelupisteet kuten Asiointipisteet.

Valtioneuvoston periaatepäätöksenä 16.12.2021 hyväksytty valtion toimitilastrategia ohjaa valtion työympäristöjen ja toimitilojen käytön kehittämistä ja tarkoituksenmukaista yhtenäistämistä. Toimitilastrategian mukaan pääosa toimistotiloista sijaitsee valtion virastotalossa tai -kampuksella ja ne sijoittuvat Suomi-pisteiden yhteyteen. Valtion virastotaloissa on kaikkien virastojen ja laitosten kesken yhteinen työympäristö, joka on monitilaympäristöä.

Toimistotilojen keskimääräinen tilatehokkuustavoite on 10 htm²/henkilötyövuosi. Tilatehokkuustavoitetta sovelletaan uusissa käynnistyvissä tilahankkeissa ottaen huomioon hallinnonalakohtaisia erityispiirteitä ja etä- ja läsnätyön suhde. Toimitilojen tulee tukea ja mahdollistaa tietoturvallinen työskentely ja luottamuksellisten asioiden käsittely. Toimitilastrategian linjausten ja tavoitetilan mukaan asiakaspalvelutilat ja niihin liittyvät taustatyötilat ja muut toimistotilat ovat yhteiskäyttöisiä. Tilat ovat laajasti yhteisiä myös kuntien ja Kelan kanssa. Tilayhteistyötä voi syntyä myös uusien hyvinvointialueiden tai yrityssektorin kanssa.

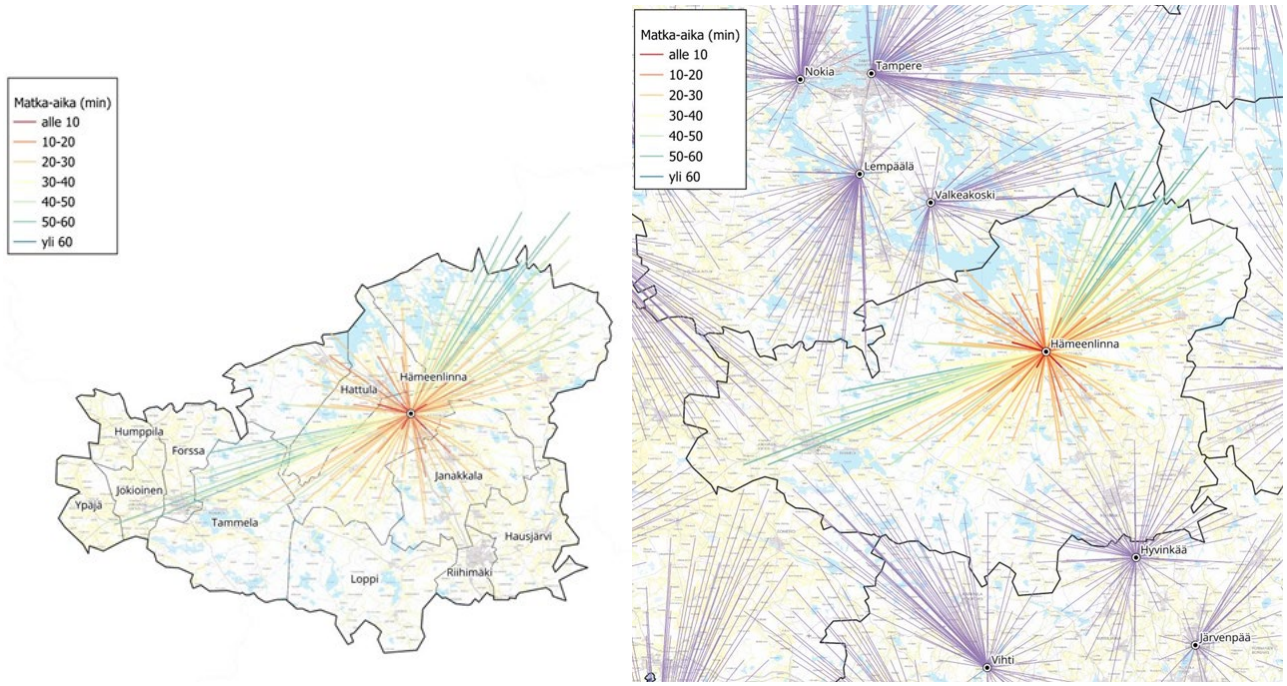
Yhteisten työympäristöjen Suomi-pisteet toteutetaan Yhteisten työympäristöjen konseptin mukaisesti. Suomi-pisteiden asiakaspalvelutilat tukevat monikanavaista palvelujen tarjoamista. Pienemmissä, pääosin etäpalveluun nojautuvissa Suomi-pisteissä Yhteisten työympäristöjen konseptia sovelletaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Muuttuneiden työskentelytapojen ja alhaisten läsnäoloasteiden myötä on tunnistettu tarve päivittää tilamitoitusta. Hallitusohjelman mukaisesti valtion tilaohjelmaa tehostetaan merkittävästi ja tavoitteena on nostaa käyttöasteet vähintään pandemiaa edeltäneelle tasolle, mikä tarkoittaa nykyisillä läsnäoloasteilla vielä merkittävää tilojen tiivistämistä strategian tavoitteisiin nähden.

Tässä luvussa kuvataan Kanta-Hämeen osalta yhteisiin palvelupisteisiin perustuva asiakaspalveluverkko vuonna 2030 ja valtion toimitilastrategiaan perustuva toimitilaverkko vuonna 2030.

2.1 Tavoitteet Kanta-Hämeen palvelu- ja toimitilaverkolle 2030

Valtakunnallisten kriteerien ja linjausten mukaisen optimoinnin perusteella Kanta-Hämeessä vuonna 2030 toimisi yksi Suomi-piste. Se sijoittuisi Hämeenlinnaan, johon on jo valmiiksi keskittynyt suurin osa valtion viranomaisista ja niiden tarjoamista käyntiasiointipalveluista. Suomi-piste tullaan sijoittamaan valtion yhteisen työympäristön yhteyteen. Tämän lisäksi Forssassa ja Riihimäellä on Suomi-pistettä täydentäviä käyntiasiointipalveluita tarjolla ainakin Kelan, Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimiston sekä Hämeen poliisilaitoksen toimesta.

Kuvio 19: *Tietokoneoptimointi Kanta-Hämeen Suomi-pisteen sijainnista. Tietokoneoptimoinnissa on käytetty apuna ESRIn ArcGIS sekä QGIS -ohjelmistoja.*

Matka-aika (min)	Väestö 2020	2020 %	2020 kum%	Väestö 2030	2030 %	2030 kum%
0–10	45390	41,223	41,22	46439	42,403	42,40
10–20	26329	23,912	65,14	26153	23,880	66,28
20–30	13593	12,345	77,48	13661	12,474	78,76
30–40	6968	6,328	83,81	6742	6,156	84,91
40–50	16668	15,138	98,95	15469	14,124	99,04
50–60	1160	1,054	100,00	1055	0,963	100,00
60–70	0	0,000	100,00	0	0,000	100,00
70-	0	0,000	100,00	0	0,000	100,00
Yhteensä	110 108			109 519		

	2020	2030
Aika min (keskiarvo)	18,3	17,9
Matka km (keskiarvo)	17,2	16,6

Taulukko 12: *Hämeenlinnan Suomi-pisteeseen kohdistuvan väestön laskennallinen matka-aika Suomi-pisteeseen vuonna 2020 ja 2030.*

Senaatti-kiinteistöjen matka-aikatarkastelun perusteella Hämeenlinnan Suomi-pisteeseen kohdistuisi väestöä vuonna 2030 yhteensä 109 519 henkilöä. Kohdentumista on tarkasteltu maakuntarajoista piittaamatta sen mukaan, minkä kokoisella väestöllä on lyhin matka juuri Hämeenlinnaan suunniteltuun Suomi-pisteeseen. Laskennassa myös Kanta-Hämeen väestöä on ajateltu kohdentuvan muiden maakuntien Suomi-pisteisiin, kuten Hyvinkäälle.

Matka-aika-analyysin ja karttakuvan perusteella on selvää, että Forssan seudulla matka-ajat lähimpään Suomi-pisteeseen tulevat olemaan pisimpiä maakunnassa ja myös ympäröivissä maakunnissa, mikäli karttakuvassa esitetyt Suomi-pisteet tullaan perustamaan. Tämä tulee ottaa huomioon myöhemmissä Suomi-pistekonseptin arvioinneissa ja seurannassa, kun tarkastellaan palveluiden kattavuutta alueellisesti ja eri ihmisryhmien välillä.

Hämeenlinnan Suomi-pisteen ja sen yhteydessä toimivan Yhteisten työympäristöjen konseptin mukaisen toimitilan lisäksi valtion toimitiloja olisi Kanta-Hämeessä vuonna 2030 myös ainakin kaikkien kaupunkien poliisiasemilla sekä Hämeenlinnan Oikeustalolla. Myös Kela tulee ilmoituksensa mukaan jatkamaan toimintaansa omissa tiloissaan Hämeenlinnassa.

3. Alueellisen tavoitetilan 2030 toteutus

Kanta-Hämeen Suomi-pisteen vaatimat tilat on suunniteltu toteutettavaksi Hämeenlinnaan Linnan kasarmien rakennuksiin 3–5 rakennettavaan valtion yhteiseen työympäristöön. Tavoitteena on, että hanke valmistuu vuonna 2029, jolloin Yhteiseen Työympäristöön (YTY) siirtyy 11 valtion toimijaa, joista osa tuottaa asiakaspalvelua. Kohteeseen on suunnitteilla myös etäpalveluratkaisu. Kohteeseen on suunniteltu siirtyvän seuraavat virastot: Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet), Verohallinto, Sisä-Suomen Elinvoimakeskus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus), Lupa- ja valvontavirasto, Oikeuspalveluvirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Ruokavirasto, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, Puolustuskiinteistöt ja Senaatti-kiinteistöt. Suunnittelun edetessä myös muita asiakaspalvelua tuottavia valtion toimijoita saattaa siirtyä Linnan kasarmien yhteiseen työympäristöön ja tuottamaan asiakaspalvelua Suomi-pisteessä.

Hämeenlinnan Suomi-pisteeseen ei toistaiseksi ole suunniteltu poliisin, Kelan eikä työllisyyspalvelujen asiakaspalvelua. Hämeenlinnassa poliisin lupapalveluja tuotetaan Hämeenlinnan poliisitalossa, Kelan asiakaspalvelua tuotetaan Kelan omissa tiloissa ja työllisyyspalvelujen asiakaspalvelu tuotetaan Hämeenlinnan kaupungin tiloissa.

Hämeenlinnan Suomi-pisteen lisäksi asiakaspalvelua suunnitellaan tuotettavaksi täydentävillä asiointipisteillä Riihimäellä ja Forssassa. Riihimäellä asiakaspalvelua tuottavat Kela, Ulosottolaitos sekä poliisi. Ulosottolaitos on ilmoittanut lopettavansa Riihimäen toimipisteen tämän vuoden aikana. Kela toimii Riihimäellä itse omistamissaan tiloissa.

Ulosottolaitos sekä poliisi taas toimivat omissa edelleenvuokrakohteissaan, eikä Senaatilla ole asiakaspalveluun soveltuvaa valtion tilaa Riihimäellä. Forssassa asiakaspalvelua tuottavat Oikeuspalveluvirasto ja Hämeen ja Pirkanmaan yhdyskuntaseuraamustoimisto samassa edelleenvuokrakohteessa, joiden lisäksi Kela tarjoaa asiakaspalvelua Forssan kaupungintalolla. Poliisi tuottaa lupapalveluja poliisin edelleenvuokrakohteessa. Senaatilla ei ole asiakaspalveluun soveltuvaa valtion tilaa Forssassa.

Hämeenlinnan Suomi-pistettä täydentäviä asiointipalveluita tulevat tarjoamaan Poliisin lupapalvelut, Kela sekä Rikosseuraamuslaitos Forssassa ja Riihimäellä. Poliisin osalta tietona on, että lupapalvelut tulevat toimimaan poliisiasemien yhteydessä. Kela selvittää parhaillaan mahdollista palvelu- ja toimitilayhteistyötä hyvinvointialueen sekä työllisyysalueiden (TyöHäme ja Etelä-Hämeen työllisyysalue EHTA) kanssa. Rikosseuraamuslaitoksen osalta toimitilayhteistyötarpeita olisi ainakin Riihimäellä, mahdollisesti myös Forssassa. Tähän asti Rikosseuraamuslaitos on toiminut Forssassa samoissa tiloissa Ulosottolaitoksen kanssa, mutta Ulosottolaitoksen lakkautettua toimipisteensä Forssassa on mahdollista, että Rikosseuraamuslaitoksen on etsittävä itselleen uudet toimitilat. Tässä Rikosseuraamuslaitoksen toiveena on pystyä hyödyntämään toimitilayhteistyötä valtion toimijoiden, hyvinvointialueen, kuntien tai työllisyysalueiden kanssa.

Kuvio 20: *Suomi-pisteen ja sitä täydentävien asiointipisteiden sijoittuminen maakuntaan.*

3.1 Kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen huomioita alueellisesta tavoitetilasta 2030

Projektiryhmä päätti kokouksessaan 27.5.2026 lähettää Kanta-Hämeen kunnille ja hyvinvointialueelle lausuntopyynnön. Lausuntopyyntö lähetettiin kuntien ja hyvinvointialueen lisäksi myös työllisyysalueille 11.6.2026 otsikolla *Lausuntopyyntö: valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellinen tavoitetila 2030 Kanta-Hämeessä, sen riskianalyysi ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuudet.* Lausuntopyyntöön vastasivat määräajassa Humppilan kunta, Hämeenlinnan kaupunki, Janakkalan kunta sekä Riihimäen kaupunki. Hattulan kunta ilmoitti, ettei sillä ole asiaan lausuttavaa. Koonti kuntien ja kaupunkien vastauksista lausuntopyyntöön alueellisen suunnitelman liitteenä 1.

Kaikki lausunnonantajat pitivät esitettyä palveluverkkomallia, jossa maakunnan varsinainen Suomi-piste sijaitsisi Hämeenlinnassa, ja sitä täydentävät asiointipisteet Forssassa sekä Riihimäellä, lähtökohtaisesti perusteltuna. Myös uudistuksen yleisiä tavoitteita palvelujen kokoamisesta yhteisiin asiointipisteisiin, viranomaisyhteistyön lisäämisestä sekä digitalisaation ja yhteisten toimitilaratkaisujen kustannustehokkuuden hyödyntämisestä pidettiin kannatettavina. Lausunnoissa kuitenkin toistuu samansuuntaiset huomiot, joita projektiryhmää sekä palvelu- ja toimitilaverkkohankkeen valmisteluryhmää ja myöhemmin myös valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmää, pyydetään ottamaan huomioon seuraavia asioita:

- Enintään tunnin automatkaan perustuvaa valtakunnallista tavoitetta ei tule käyttää Suomi-pisteiden sijaintien ainoana arviointiperusteena. Palvelujen saavutettavuutta on tarkasteltava myös joukkoliikenteen, vaihtoyhteyksien, esteettömyyden sekä autottomien, ikääntyneiden, liikkumisrajoitteisten ja maaseudulla asuvien asukkaiden näkökulmasta.
- Kasvokkaisen asioinnin mahdollisuus on säilytettävä etäpalveluiden rinnalla, sillä kaikilla asiakkailla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta käyttää digitaalisia palveluja.
- Suomi-pistettä täydentävien asiointipisteiden palvelusisältö, vähimmäispalvelutaso ja jatkuvuus on määriteltävä riittävän sitovasti, jotta ne muodostavat asiakkaalle todellisen ja toimivan asiointimahdollisuuden.
- Mahdollisissa yhteistyöratkaisuissa kustannusten ja vastuiden jaon on oltava selkeä, eikä uudistus saa siirtää valtion palvelujen järjestämisvastuuta tai kustannuksia kunnille.
- Uudistuksen vaikutuksia on seurattava myös käyttöönoton jälkeen erityisesti eri väestöryhmien näkökulmasta, ja palveluverkkoa on kehitettävä alueellisten tarpeiden mukaisesti, jos palvelujen saavutettavuudessa tai asiakaskokemuksessa havaitaan heikennyksiä.

Lisäksi lausunnoissa oli omia painotuksiaan:

- Hämeenlinnan kaupunki piti Linnan kasarmeille suunniteltua sijaintia toteuttamiskelpoisena, mutta asiakasnäkökulmasta ei-optimaalisena, koska se sijaitsee erillään keskustan muusta palveluverkosta ja kaupunkiliikenteen pääreiteistä. Kaupunki myös edellyttää lausunnossaan, että ennen lopullista sijaintipäätöstä tulisi tehdä avoin vertailu kaupungissa keskeisesti sijaitsevien valtion tilojen välillä (mm. entinen lääninhallituksen rakennus ja maakunta-arkisto) ja että vertailussa painotetaan kokonaiskustannusten ohella myös asiakassaavutettavuutta ja sijainnin pitkäaikaista toimivuutta.
- Humppilan kunta korosti lausunnossaan reuna-alueiden yhdenvertaisuutta ja piti oikeusaputoimiston säilyttämistä Forssassa välttämättömänä oikeusturvan ja alueellisen yhdenvertaisuuden kannalta.
- Janakkalan kunta ilmaisi valmiutensa vuoropuheluun ja olemassa olevien toimitilojen hyödyntämisen tarkasteluun, mikäli valtiolla on jatkossa tarvetta laajentaa palveluverkkoaan tai sijoittaa palveluja nykyistä laajemmin eri puolille maakuntaa.
- Riihimäen kaupunki ilmoitti olevansa valmis toimimaan Riihimäen täydentävän asiointipisteen tilatarpeiden kokoajana ja kartoittamaan yhdessä valtion palvelun-tuottajien ja Kelan kanssa soveltuvia tiloja. Kaupunki nosti esiin yhteiset palveluprosessit erityisesti työllisyys- ja kotoutumispalveluissa.

4. Riskianalyysi

Toimintaympäristöriskit

	Riski	Kuvaus	Todennäköisyys	Vaikutus	Varautuminen ja hallinta
Kansallinen taso	Valtion menoleikkaukset ja taloudellisten resurssien niukkuus	Valtion palvelutuottajien paineet heikentää palveluitaan tai lakkauttaa toimintansa kokonaan Suomi-pisteillä talouspaineiden takia.	Suuri	Suuri	Tilanteen aktiivinen seuranta ja eri skenaarioihin varautuminen siten, että palveluiden laatu kärsii mahdollisimman vähän.
	Poliittisen tahtotilan muutos	Suomi-pisteiden tavoitteita muutetaan ja palveluita lähdetään jälleen hajauttamaan tai esim. lakkauttamaan. Tempoilevuus vähentää toiminnan ennakoitavuutta ja luotettavuutta.	Keskisuuri	Suuri	Tilanteen aktiivinen seuranta ja eri skenaarioihin varautuminen siten, että palveluiden laatu kärsii mahdollisimman vähän.

	Kansan digitalisoituminen aliarvioidaan ja Suomi-pisteet osoittautuvat tarpeettomiksi.	Suomi-pisteiden verkosta muodostuu liian kattava palvelutarpeeseen nähden.	Pieni	Keskisuuri	Ennakointia Suomi-pisteiden tarpeellisuudesta tulevaisuudessakin jatketaan. Esim. reaaliaikainen tieto väestörakenteesta.
	Luottamus viranomaisten toimintaan heikkenee ja osa asiakkaista ei halua käyttää palveluita.	Palveluiden tuttuus etääntyy, minkä myötä tietyt ryhmät eivät käytä tarvittujakaan palveluita.	Pieni	Pieni	Viestintä ja markkinointi, asiakaskeskeisyys ja asiakaspalvelukokemuksen vahvistaminen, luottamuskehityksen ennakointi väestökehityksen ennakoinnin kautta.
Maakunnan taso	Väestön muutos lisää käyntiasiointipalvelun tarvetta ja Suomi-pisteiden malli ei vastaa asiakastarpeita.	Asiakastarpeiden lisääntyminen käyntiasiointipalvelulle, koska kaikilla ei mahdollisuutta digipalveluita.	Pieni	Keskisuuri	Käyntimäärien seuranta ja toimenpiteisiin ryhtyminen tilanteen vaatiessa.
	Valtion toimijoiden sitoutuminen uudistuksen toimeenpanoon	Valtion toimijat eivät sitoudu hankkeen toimeenpanoon ja maakunnan Suomi-piste ei tule saavuttamaan sille asetettuja tavoitteita.	Suuri	Keskisuuri	Valtion yhteisen asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmä vastaa Suomi-piste-verkon tavoitteiden seurannasta.
	Kuntien ja hyvinvointialueen sitoutuminen uudistuksen toimeenpanoon	Kunnat ja HVA eivät sitoudu tuomaan palveluitaan Suomi-pisteeseen, jolloin alkuperäinen tavoite mahdollisimman laajasta palvelutarjonnasta ei toteudu.	Keskisuuri	Keskisuuri	Yhteistyön vahvistaminen eri hallinnon tasojen välillä.

Asiakastason riskit

Riski	Kuvaus	Riskiryhmät	Todennäköisyys	Vaikutus	Varautuminen ja hallinta
Käyntiasiointia tarjoavan palveluverkon saavutettavuus	Käyntiasiointipalveluiden keskittyminen Hämeenlinnaan ja erityisesti julkisten liikenneyhteyksien	Maaseutualueilla asuvat, ajokorittomat, paljon	Suuri	Suuri	Joukkoliikenneyhteyksien suunnittelu, saavutettavuuden ja palvelun kattavauuden

	puute haastaa Suomi-pisteen saavutettavuutta kaikkialta maakunnasta.	palveluja tarvitsevat			jatkuva seuranta ja arviointi.
Digi- ja etäpalvelut eivät ole saavutettavia ja käytettävissä kaikille	Digi- ja etäasiointipalveluiden tarjontaa lisätään käyntiasiointipalveluiden kustannuksella ottamatta huomioon sitä, että ko. palvelut eivät sovellu kaikille.	Henkilöt, joille digi- ja etäpalvelut eivät sovellu	Keskisuuri	Keskisuuri	Palvelukokonaisuuden kehittämisessä otetaan huomioon sekä käyntiasiointipalvelut että digipalvelut. Tehdään seurantaa palveluiden käytöstä ja mahdollisista väestöryhmistä, jotka jäävät palveluiden katveeseen.
Asiakkaiden tietoisuus tarjolla olevista palveluista	Asiakkaiden ymmärrys siitä, mitä palveluita on missäkin tarjolla.	Koko väestö	Suuri	Keskisuuri	Monikanavainen viestintä kaikkien toimijoiden toimesta.
Suomi-pisteen konseptikokonaisuuden selkeys	Suomi-pisteiden, täydentävien asiointipalveluiden ym. termien mahdollinen epäselvyys asiakkaille. Haastaa viestintää.	Koko väestö, erityisesti väestöryhmät, joilla palvelutarve kasautunut	Suuri	Keskisuuri	Monikanavainen viestintä kaikkien toimijoiden toimesta.
Tulkkauspalvelun saatavuus	Vieraskielisten määrä lisääntyy ja siten myös tarve tulkkauspalveluille. Miten varmistetaan tulkkauspalveluiden saatavuus niitä tarvitseville?	Vieraskieliset	Keskisuuri	Keskisuuri	Palvelutarpeen seuranta

5. Rahoitus ja organisointi

Kanta-Hämeen alueellisen valtion asiakaspalveluverkon suunnittelemiseksi valtiovarainministeriö on asettamispäätöksellään 22.10.2025 asettanut alueellisen projektiryhmän. Alueellisen projektiryhmän tavoitteena on valtioneuvoston 27.3.2024 hyväksymän Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen valtakunnallinen suunnitelman 2024–2027 sisältämien valtakunnallisten palveluverkkokriteereiden (pääsääntöisesti enintään tunnin etäisyys yhteisiin palvelupisteisiin tieverkkoa pitkin ja riittävä väestöpohja) mukaan suunnitella asiakaspalveluverkkoa Kanta-Hämeen alueella.

Työn tavoitteena on, että viimeistään vuonna 2030 valtion viranomaisten käyntiasiointi on Kanta-Hämeen alueella koottu Suomi-pisteisiin ja tarvittaessa niitä täydentäviin palveluvalikoimaltaan kevyempiin yhteisiin palvelupisteisiin yhteistyössä Kelan, kuntien ja soveltuvin osin hyvinvointialueiden kanssa. Lisäksi tavoitteena on koota valtion tiloja yhteen ja vähentää niitä valtion toimitilastrategian linjausten (Valtioneuvoston periaatepäätös 16.12.2021) mukaisesti.

Ryhmän tehtävänä on

1. valmistella Kanta-Hämeen alueellinen suunnitelmaluonnos valtakunnallisen rakenteen mukaisesti 31.8.2026 mennessä ja viimeistellä suunnitelma valmiiksi 30.9.2026 mennessä. Alueellisessa suunnittelussa tulee ottaa tarpeen mukaan huomioon myös naapurimaakunnat. Alueellinen suunnitelma ei koske ns. käyttösidonnaisia tiloja (esim. museot, vankilat, tuomioistuimet)
2. tukea hankkeen viestintäverkostoa alueellisten ja paikallisten viestinnän kohderyhmien tavoittamisessa.
3. osallistaa alueen julkisen hallinnon henkilöstöä alueelliseen suunnitteluun.

Kanta-Hämeen alueelliseen projektiryhmään on kuulunut:

Puheenjohtaja Reijo Siltala, yhteysjohtaja, Hämeen liitto

Varapuheenjohtaja Henna Kähkönen, ryhmäpäällikkö, Verohallinto

Sihteeri Venla Hatakka, kehittämissuunnittelija, Hämeen liitto

Ari Torkkel, lakiasianjohtaja, Digi- ja väestötietovirasto

Saija Niittymäki, kehittämispäällikkö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Tarja Helin, viestintäpäällikkö, Hämeen ELY-keskus

Suvi Vainio, yksikön päällikkö, Sisä-Suomen elinvoimakeskus

Eeva Puotila, erityisasiantuntija, Oikeuspalveluvirasto

Hanna Kokkonen, komisario, Hämeen poliisilaitos

Minna Mäkitalo-Laihorinne, asiakaspalvelukeskuksen päällikkö, Kansaneläkelaitos

Paula Tolonen, erikoissuunnittelija, Maahanmuuttovirasto

Peetu Mielonen, asiantuntija, Maanmittauslaitos

Tiina Leinonen, yksikönpäällikkö, Hämeen ja Pirkanmaan yhdyskuntaseuraamustoimisto, Rikosseuraamuslaitos

Pauli Rantamäki, aluejohtaja, Senaatti-kiinteistöt

Taru Kyllästinen, projektipäällikkö, tilaratkaisut, Senaatti-kiinteistöt

Olli-Pekka Lamppu, hallintolakimies, Ulosottolaitos

Jarmo Lamminpää, vastuualuepäällikkö, Valtori

Petrus Kukkonen, rahoitus- ja investointijohtaja, Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Olli-Poika Parviainen, kaupunginjohtaja, Hämeenlinnan kaupunki

Anna-Riitta Kujala, elinvoimajohtaja, Riihimäen kaupunki

Jukka Matilainen, kunnanjohtaja, Jokioisten kunta

Riina Rinta-aho, johtava asiantuntija, Lupa- ja valvontavirasto

Valtiovarainministeriö ja palvelu- ja toimitilaverkkohanke rahoittaa alueellisten projektiryhmien johtamisesta ja sihteerityöstä maakunnan liitolle aiheutuvia kuluja valtionavustuksella, joka on myönnetty maakunnan liitolle sen hakemuksesta 22.10.2025. Maakunnan liitto raportoi valtiovarainministeriölle valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta ja toteutuneista kuluista 30.11.2026 klo 16.15 mennessä erikseen toimitettavan ohjeistuksen mukaisesti.

6. Raportointi

Alueellinen projektiryhmä on raportoinut säännöllisesti valtakunnalliselle palvelu- ja toimitilaverkkohankkeelle ja projektiryhmän puheenjohtaja ja sihteeri ovat pyydettäessä esitelleet alueellisen toimeenpanon etenemistä hankkeen valmistelu- ja ohjausryhmille erikseen sovitulla tavalla.

Projektiryhmän kokouksessa 25.8.2026 esitelty suunnitelmaluonnos viimeisteltiin. Kanta-Hämeen alueellisen projektin tilannekatsaus ja luonnoksen esittely valtakunnallisen hankkeen valmisteluryhmälle on annettu 8.9.2026. Saadun palautteen perusteella projektiryhmä hyväksyy lopullisen suunnitelman syyskuussa 2026.

Lopullinen alueellinen suunnitelma tulee hankkeen valtakunnallisen valmistelu- ja ohjausryhmän käsittelyyn.

7. Liite

Liite 1: Koonti Humppilan kunnan, Hämeenlinnan kaupungin, Janakkalan kunnan ja Riihimäen kaupungin vastauksista lausuntopyyntöön: valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellinen tavoitetila 2030 Kanta-Hämeessä, sen riskianalyysi ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuudet

112 § **Lausunto valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 2030 Kanta-Hämeessä**

Asianumero D/189/00.01.00.00/2026

Kunnanhallitus 15.6.2026 112 §

Valmisteluteksti

Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksessa kehitetään valtion asiakaspalvelua siten, että palveluja kootaan yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin (Suomi-pisteet) ja valtionhallinnon toimitilojen määrää vähennetään. Uudistusta toteutetaan yhteistyössä kuntien, Kelan ja hyvinvointialueiden kanssa, ja palveluja voidaan tarjota sekä lähi- että etäpalveluina.

Kanta-Hämeen alueellinen projektiryhmä on valmistellut suunnitelman palvelu- ja toimitilaverkon tavoitetilaksi vuoteen 2030. Esityksen mukaan maakunnan varsinainen Suomi-piste sijoittuu Hämeenlinnaan ja sitä täydentävät asiointipisteet Forssaan ja Riihimäelle. Kunnilta pyydetään lausuntoa suunnitelmasta, siihen liittyvästä riskianalyysistä sekä mahdollisesta tila- ja palveluyhteistyöstä.

Uudistus vaikuttaa palvelujen saavutettavuuteen erityisesti maakunnan reuna-alueilla. Humppilan kunnan näkökulmasta keskeisiä kysymyksiä ovat palvelujen tosiasiallinen saatavuus, asioinnin sujuvuus sekä kunnan mahdollinen rooli yhteispalveluratkaisuissa.

Valmistelijat

Minna Ylikännö, kunnanjohtaja, p. 044 706 4447

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa alla olevan lausunnon valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 2030 Kanta-Hämeessä.

Humppilan kunta toteaa lausuntonaan, että valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistuksen tavoitteet viranomaisyhteistyön lisäämisestä ja asiakaspalvelun kokoamisesta yhteisiin asiointipisteisiin ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Uudistuksella pyritään vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin, turvaamaan palvelujen saatavuutta sekä kehittämään julkisen hallinnon yhteisiä asiakaspalveluratkaisuja, joissa palveluja voidaan tarjota sekä lähi- että etäpalveluina.

Humppilan kunta kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota esitettyyn alueelliseen ratkaisuun, jossa maakunnan varsinainen Suomi-piste sijoittuu Hämeenlinnaan ja sitä täydentävät asiointipisteet Forssaan ja Riihimäelle. Humppila kuuluu maakunnan reuna-alueisiin, ja kunta korostaa, että palveluiden saatavuus tulee turvata yhdenvertaisesti myös näillä alueilla. Asiointi ei saa käytännössä tarkoittaa kohtuuttomien etäisyyksien kulkemista tai palvelujen heikentymistä.

Erityisesti Forssan rooli alueellisena asiointikeskuksena on keskeinen, ja kunta katsoo, että Forssassa tulee jatkossakin olla todellinen ja toimiva mahdollisuus saada valtion palveluja, vaikka varsinainen viraston toimipiste sijoittuisikin Hämeenlinnaan.

Humppilan kunta korostaa lisäksi Forssan seudun palveluiden kokonaisuuden merkitystä ja katsoo, että oikeusaputoimiston säilyminen Forssassa on välttämätöntä palvelujen saavutettavuuden, oikeusturvan toteutumisen ja alueellisen yhdenvertaisuuden kannalta. Oikeusapupalvelujen keskittäminen kauemmas heikentäisi käytännössä erityisesti niiden asiakasryhmien asemaa, joilla on rajoitetut mahdollisuudet liikkua tai käyttää sähköisiä palveluja.

Humppilan kunta pitää tärkeänä, että uudistuksessa toteutetaan aidosti monikanavainen asiointimalli, jossa lähipalvelut, etäpalvelut ja mahdolliset liikkuvat palvelut täydentävät toisiaan. Sähköiset palvelut ovat keskeinen osa tulevaa palvelurakennetta, mutta niiden rinnalla on turvattava henkilökohtaisen asioinnin mahdollisuus. Samalla kunta korostaa, että uudistuksen vaikutuksia tulee seurata järjestelmällisesti erityisesti eri väestöryhmien näkökulmasta, jotta varmistetaan, että kaikki pystyvät tosiasiallisesti hyödyntämään sähköisiä palveluja.

Humppilan kunta katsoo, että palveluverkon keskittämiseen liittyy riski alueellisen eriarvoisuuden kasvusta sekä asioinnin sujuvuuden heikkenemisestä, mikäli täydentävät ratkaisut eivät ole riittäviä. Tämän vuoksi jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että palvelujen saavutettavuus toteutuu käytännössä koko maakunnassa ja erityisesti reuna-alueilla.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Otteen oikeaksi todistaa
24.6.2026 Aili [illegible]

HÄMEENLINNA

HML/6113/00.04.00/2025

Hämeenlinnan kaupungin lausunto valtion palvelu- ja toimitilaverkon Kanta-Hämeen alueellisesta tavoitetilasta 2030

1. Huomioita Kanta-Hämeen alueellisesta tavoitetilasta 2030

Hämeenlinnan kaupunki pitää esitettyä verkkomallia, jossa maakunnan varsinainen Suomi-piste sijaitsee Hämeenlinnassa, ja sitä täydentävät asiointipisteet Forssassa ja Riihimäellä, lähtökohtaisesti perusteltuna. Maakuntakeskuksessa tulee turvata laaja ja monipuolinen valtion palvelutarjonta sekä mahdollisuus henkilökohtaiseen asiointiin. Täydentävien asiointipisteiden palvelusisältö ja jatkuvuus on kuitenkin määriteltävä riittävän sitovasti.

Valtakunnallista, pääsääntöisesti enintään tunnin automatkaan perustuvaa saavutettavuustavoitetta ei tule käyttää ainoana arviointiperusteena. Saavutettavuutta on tarkasteltava myös joukkoliikenteen, vaihtoyhteyksien, esteettömyyden, kävelyn ja pyöräilyn sekä autottomien asiakkaiden näkökulmasta. Alueelle voi asiakkailla olla myös vaikea löytää ja sen opastettavuus on haastava. Hämeenlinna on maantieteellisesti laaja kunta, mutta keskusta on eri puolilta kuntaa kokonaisuutena hyvin saavutettavissa. Tämä puoltaa Suomi-pisteen sijoittamista keskeisesti muun palveluverkon ja luontaisten asiointivirtojen yhteyteen.

Linnan Kasarmeille suunniteltu Suomi-piste on toteuttamiskelpoinen, mutta sijainti ei ole asiakasnäkökulmasta optimaalinen. Kohde sijaitsee erillään keskustan muusta palveluverkosta, eikä kaupunkiliikenteen pääreitti kulje sen kautta. Pitäjistä ja muualta maakunnasta saavuttaessa asiointi voi edellyttää joukkoliikennevälineen vaihtamista. Sijaintia ei siten tulisi ratkaista yksinomaan valtion toimijoiden työympäristö- ja tilatehokkuustavoitteiden perusteella.

2. Huomioita riskiarviosta

Riskianalyysi tunnistaa keskeiset talouteen, toimijoiden sitoutumiseen, digitalisaatioon, viestintään ja saavutettavuuteen liittyvät riskit. Erityisen perusteltu on arvio, jonka mukaan käyntiasiointipalvelujen saavutettavuuteen liittyvän riskin todennäköisyys ja vaikutus ovat suuria. On myös tärkeää arvioida asiakasnäkökulmaa niissä palveluissa, joissa asiakkaat käyttävät monia julkisia lähipalveluita, kuten kelan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen palveluita.

Riskianalyysia tulee täydentää sijaintikohtaisella vaikutusarvioinnilla. Siinä on vertailtava matka-aikoja eri kulkutavoilla, joukkoliikenteen vuorotarjontaa ja vaihtoja, esteettömiä kulkureittejä, pysäköintiä sekä yhteyttä kaupungin, hyvinvointialueen ja muiden julkisten toimijoiden palveluihin. Lisäksi tulee arvioida palvelujen tosiasiallista saatavuutta: mitkä

palvelut tarjotaan kasvokkain, mitkä etäpalveluna, millä aukioloajoilla ja ajanvarauskäytännöillä sekä kuinka tulkkaus, digituki ja yksityisyyden suoja turvataan.

Riskiarvioon tulisi liittää myös hallintatoimenpiteet, vastuutahot, seurannan mittarit ja varautumisratkaisut. Erityisiä toimeenpanoriskejä ovat eri toimijoiden palvelulupausten jääminen epäselviksi, etäpalvelun tekniset häiriöt, henkilöstöresurssien riittämättömyys sekä se, että täydentävät pisteet jäävät palvelusisällöltään liian suppeiksi.

3. Tila- ja palveluyhteistyö

Hämeenlinnan kaupunki pitää tärkeänä, että tila- ja palveluyhteistyötä edistetään aktiivisesti valtion, Kelan, kaupungin, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kesken. Tavoitteena tulee olla asiakkaalle yhtenäinen palvelukokonaisuus, jossa tarjotaan palveluohjausta, digitukea, turvallisia etäpalvelutiloja ja soveltuvin osin henkilökohtaista asiantuntijapalvelua.

Yhteistyön tulee perustua yhteisesti sovittuun palvelulupaukseen, jossa määritellään palveluvalikoima, aukiolo, henkilöstö, kustannusten ja vastuiden jako sekä palvelujen laadun ja saavutettavuuden seuranta. Forssan ja Riihimäen täydentäville asiointipisteille tulee määritellä riittävä vähimmäispalvelutaso.

Ennen lopullista sijaintipäätöstä valtion tulee tehdä avoin vertailu Linnan Kasarmien ja muiden keskeisesti sijaitsevien valtion tilojen, kuten entisen lääninhallituksen rakennuksen ja maakunta-arkiston, välillä. Vertailussa tulee painottaa kokonaiskustannusten lisäksi asiakassaavutettavuutta, yhteisen palvelupisteen muodostamisen edellytyksiä ja sijainnin pitkäaikaista toimivuutta.

Asianumero JAN/591/00.04.01.01/2026

Otsikko **Lausunto valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 2030 Kanta-Hämeessä, sen riskianalyysi ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuudet**

Asiaseloste Hämeen liitto on pyytänyt 11.6.2026 päivätyllä kirjeellä lausuntoa valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 20230 Kanta-Hämeessä sekä siihen liittyvästä riskianalyysistä ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuuksista.

Janakkalan kunta pitää valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen tavoitteita palvelujen kokoa-misesta yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja eri viranomaisten yhteistyön lisäämisestä lähtökohtaisesti kannatettavina. Samalla palvelujen kehittämisessä on tärkeää hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia ja yhteisiä toimitilaratkaisuja kustannustehokkaasti. Samalla kunta korostaa, että palveluverkon suunnittelussa on huolehdittava siitä, että henkilökohtaiseen asiointiin on mahdollisuus kohtuullisen asiointimatkan päässä omassa maakunnassa. Kaikilla asiakkailla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia käyttää digitaalisia palveluja, minkä vuoksi kasvokkain tapahtuvan asioinnin mahdollisuudet tulee säilyttää myös tulevaisuudessa. Tämä näkemys saa tukea myös suunnitelman riskianalyysistä, jossa käyntiasiointipalvelujen saavutettavuus sekä digi- ja etäpalvelujen soveltumattomuus osalle asiakkaista on tunnistettu merkittäviksi riskeiksi.

Janakkalan kunta pitää perusteltuna, että maakunnan varsinainen Suomi-piste sijoitetaan Hämeenlinnaan. Samalla kunta pitää tärkeänä, että palveluverkkoa täydentävät asiointipisteet sijoitetaan myös Forssaan ja Riihimäelle. Näin palvelujen alueellinen saavutettavuus paranee ja asiointimat-kat pysyvät kohtuullisina koko maakunnan näkökulmasta.

Kunta korostaa, että palveluverkon toimivuutta tulee arvioida ennen kaikkea asiakkaiden saavutettavuuden näkökulmasta. Palvelujen keskittäminen ei saa johtaa siihen, että maaseudulla asuvien, ikääntyneiden, liikkumisrajoitteisten tai paljon viranomaispalveluja tarvitsevien mahdollisuudet asioida heikkenevät.

Janakkalan kunta pitää tärkeänä myös sitä, että Suomi-pisteiden palveluvalikoima on asiakkaille mahdollisimman selkeä ja että eri viranomaisten palvelut ovat helposti löydettävissä. Palvelujen tunnettuuteen ja viestintään tulee kiinnittää erityistä huomiota uudistuksen toimeenpanossa. Janakkalan kunta pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia seurataan ja arvioidaan myös käyt-töönoton jälkeen. Mikäli palvelujen saavutettavuudessa tai asiakaskokemuksessa havaitaan heikennyksiä, palveluverkkoa tulee kehittää alueellisten tarpeiden mukaisesti.

Tila- ja palveluyhteistyön osalta Janakkalan kunta suhtautuu myönteisesti yhteistyön kehittämiseen silloin, kun se parantaa palvelujen saavutettavuutta ja on kustannustehokasta. Mahdollisissa yhteistyöratkaisuissa tulee kuitenkin varmistaa, että kustannusten ja vastuiden jako on selkeä eikä uudistus siirrä valtion palvelujen järjestämisvastuuta tai kustannuksia kunnille.
Mikäli valtiolla on tulevaisuudessa tarvetta laajentaa palveluverkostoaan tai sijoittaa palveluja nykyistä laajemmin eri puolille maakuntaa, Janakkalan kunta on valmis käymään

vuoropuhelua ja selvittämään yhdessä valtion toimijoiden kanssa tarkoituksenmukaisia tila- ja palveluyhteistyöratkaisuja. Kunnalla on valmius tarkastella mahdollisuuksia hyödyntää olemassa olevia toimitiloja siten, että ratkaisut tukevat sekä palvelujen saavutettavuutta että kustannustehokkuutta.

Päätösperustelut Hämeen liittopyytää lausuntoa valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 20230 Kanta-Hämeessä sekä siihen liittyvästä riskianalyysistä ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuuksista.

Päätös Päätän antaa edellä asiaselosteessa kirjatun lausunnon Hämeen liitolle valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 2030 Kanta-Hämeessä, sen riskianalyysistä ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuuksista.

Toimivallan peruste Hallintosääntö 27.1.14

Otto-oikeusviranomainen Kunnanhallitus

3.8.2026

Allekirjoitus Kunnanjohtaja Moilanen Riikka

Viranhaltijapäätös on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.

Lisätietojen antaja Kunnanjohtaja Riikka Moilanen

Asianosaiset Hämeen liitto

Tiedoksi Kunnanhallitus, hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Liitteet

RIIHIMÄKI

Vastaus lausuntopyyntöön 6.8.2026
KH/1320/2025

Venla Hatakka

venla.hatakka@hame.fi

Lausuntopyyntö 11.6.2026: valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellinen tavoitetila 2030 Kanta-Hämeessä, sen riskianalyysi ja tila- ja palveluyhteistyön mahdollisuudet

Riihimäen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua valtion palvelu- ja toimitilaverkon alueellisesta tavoitetilasta 2030. Kanta-Hämeen suunnitelmaa maakunnan virallisen Suomi-pisteen sijoittamiseksi Hämeenlinnaan voi pitää perusteltuna kun maakuntaan sijoitetaan Suomi-pisteiden verkkoa täydentävät asiointipisteet Forssaan ja Riihimäelle.

Asiakkaiden sujuvan palvelun näkökulmasta ainakin työllisyysalueen, Riihimäen työllisyydenhoidon ja kotoutumisen palveluissa on yhteisiä palveluprosesseja valtion tarjoamien palveluiden kanssa. Riihimäen kaupunki on kiinnostunut kartoittamaan yhdessä valtionhallinnon palveluntuottajien ja Kelan kanssa tilatarvetta sekä Riihimäellä olevia potentiaalisia tiloja, joita olisi tarjolla maakunnan Suomipistettä täydentävän yhteisen asiointipisteen käyttöön. Riihimäen kaupunki voi toimia Riihimäelle sijoittuvan täydentävän asiointipisteen tilatarpeiden kokoajana.